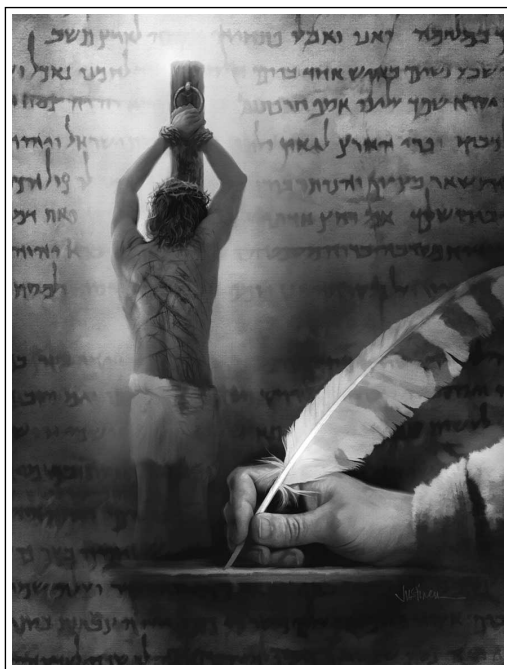

Izaija: “Tješite moj narod”

Roy E. Gane

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Siječanj, veljača i ožujak 2021.

Sadržaj

1. Kriza identiteta
2. Kriza vodstva
3. Kad se vaš svijet raspada
4. Teži način
5. Plemeniti Knez mironosni
6. Prisivajanje Božje uloge
7. Poraz Asiraca
8. “Tješite moj narod”
9. Da služi i spasi
10. Učiniti nezamislivo
11. Pružanje ljubavi
12. Čežnja naroda
13. Novorođenje planeta Zemlje

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 1/2021.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • *Odgovorni urednik:* Neven Klačmer • *Urednik:* Mario Šijan • *Prijevod:* Dragana Todoran • *Lektura:* Marijan Malašić • *Korektura:* Ljiljana Đidara • *Tiskano u uredu nakladnika*

www.znaci-vremena.com • www.adventisti.hr

“Tješite moj narod”

Od trenutka kad su prvi put izgovorene, ove riječi proroka Izaije urezale su se, čak i usadile u našu svijest. Ima nezaboravnih riječi koje obiluju ne samo smislom, već i nadom i obećanjem — riječi kao što su: “Emanuel — s nama Bog” (Izaija 7,14); “Dijete nam se rodilo” (Izaija 9,5); “Nek’ se povisi svaka dolina” (Izaija 40,4); “Za naše grijehе probodoše njega, za opacine naše njega satriješe. Na njega pade kazna — radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše.” (Izaija 53,5)

Riječi stvaraju slike, predodžbe, prizvuke. Slabe, isprazne riječi privaju slabe, nedojmljive slike, ali snažne, profinjene, vješto skovane riječi proizvode moćne, dojmљive slike i glasne, reske prizvuke. To, naravno, objašnjava zašto nam Izaijine riječi tako gromko i jasno progovaraju čak i nakon dvije tisuće i sedamsto godina.

U svojoj pjesmi o Sluzi koji strada, na primjer (Izaija 52,13—53,12), Izaija donosi sliku Mesije u finijoj razlučivosti nego bilo gdje drugdje u Starom zavjetu. Samo taj odlomak dovoljan je da opravda njegov nadimak “proroka evanđelista”.

Osim toga, njegovo proročanstvo o Kiru, kojega oslovljava po imenu stotinu pedeset godina prije nego što je taj perzijski kralj osvojio Babilon (Izaija 44,28—45,6), toliko je zapanjujuće precizno da su neki bibličari velik dio njegove knjige pripisali nekom kasnijem, “drugom Izaiji” — što je samo šuplja izmišljotina onih koji nisu sposobni vidjeti ništa osim krutih intelektualnih ograničenja ljudske mašte.

Sa svojom jedinstvenom mješavinom živih slika neusporedivog poetskog ritma i sklada, dramatičnih kontrasta nalik na Beethovena i bogatog tkanja dubokih tema koje se ponavljaju u profinjenom, simfonijskom procesu stalne razrade i razvoja, Izaijina nadahnuta knjiga vrijedno je književno sredstvo za prenošenje božanskih misli koje su toliko uzvišenije od ljudskih koliko je nebo više od zemlje (vidi Izaija 55,9). Čak i kad je riječ o prijevodu u kojem se gube neke izrazite igre riječi i ritmično ponavljanje slogova svojstveno hebrejskom jeziku, u cjelokupnoj povijesti književnosti ima vrlo malo djela, bilo vjerskih ili svjetovnih, koja se mogu uspoređivati s Knjigom proroka Izaije.

Mi znamo njegove riječi tako izražajne, tako poetične, tako osjećajne i snažne, ali poznajemo li čovjeka Izaiju i svijet u kojem je on pisao, molio se i proricao? Dok se okrutno asirsko kraljevstvo nalazilo na

vrhuncu moći, bilo je to vrlo opasno vrijeme, a što je još gore, Judejci, izabrani narod, tonuli su sve dublje u moralnu propast. Pohlepa i bijeda sučeljavale su se na ulicama. U svojoj borbi za bogatstvo ili za opstanak, neki su bili omamljeni ispraznom zanesenošću, dok su drugi venuli u očaju. U nastojanju da očuva identitet svojeg naroda izvođenjem ostatka iz stanja beznada i njegovim usidravanjem u stvarnosti, Izaija je pozivao ljude da promatraju svojeg Boga, Sveca Izraelova, Stvoritelja Neba i Zemlje, koji ih je poznao po imenu i koji je obećao da će ih izbaviti iz ognja, ali samo ako budu poslušni.

Izaija je savjetovao kraljeve. Kad se tanka nit Božje loze ostatka svela na jedan grad opkoljen asirskim legijama, upravo su Izaijine proročke riječi osnažile kralja Ezekiju da zatraži čudo koje je bilo jedina nada za Jeruzalem (Izaija 36; 37). Da je Jeruzalem pao tada, umjesto pred Babiloncima stotinu godina kasnije, asirska politika raseljavanja porobljenih naroda dovela bi do potpunog gašenja judejskog nacionalnog identiteta. Tada više ne bi bilo hebrejskog naroda iz kojeg je trebao doći Mesija, Spasitelj svijeta.

Ovog ćemo tromjesečja promatrati Izaiju, njegove riječi, njegovo vrijeme i njegova proročanstva, ali najviše njegovog Boga koji nas još i danas doziva: "Ne boj se, jer ja sam te otkupio; imenom sam te zazvao: ti si moj!" (Izaija 43,1)

***Dr. Roy Gane, stručnjak za hebrejski jezik,
radi kao profesor Starog zavjeta na Teološkom fakultetu
Sveučilišta Andrews u Berrien Springsu u SAD-u.***

Kriza identiteta

Središte proučavanja: Izaija 1; Izaija 5

PRVI DIO: Opći pregled

Tekst od 1. do 5. poglavlja Knjige proroka Izaije uvodni je dio knjige. Ovdje se ne opisuje samo loše stanje izraelskog društva uopće, već i njegovo duhovno stanje. Knjiga je usredotočena na duhovno stanje Izraela. Vjera Božjeg naroda se iskvarila.

Postoji li nada u takvim prilikama? Da, postoji. To je razlog zašto neki Knjigu proroka Izaije nazivaju starozavjetnim evanđeljem. Izaija 1,2 svjedoči da je Gospodin podigao svoj narod: “Sinove sam ti odgojio, podigao.” Slikovitim jezikom vezanim za vinograd, u Izaiji 5 opisuje se Božja skrb o Njegovoj djeci: “Okopa ga, iskrči kamenje, posadi ga lozom plemenitom. Posred njega kulu on podiže, i u nj tjesak metnu. Nadaše se da će uroditi groždem, a on izrodi vinjagu. ... Što još mogoh učiniti za svoj vinograd pa da nisam učinio?” (Izaija 5,2,4)

S karakterom punim ljubavi Bog se suzdržava da ne uništi svoj narod. Preko proroka Hošee, Izaijinog suvremenika, Bog opisuje svoju unutarnju bol i nemir zbog otpalog stanja svojeg naroda: “Kako da te dadem, Efraime, kako da te predam, Izraele? Kako da s tobom postupim kao s Adamom? Kako da ti učinim ko Ceboimu? Srce se moje prevrće u meni, uzavreli su svi moji osjećaji.” (Hošea 11,8 — Varaždinska Biblija) Bog će učiniti još jedan napor na bi li vratio narod k sebi. U svojoj poruci objavljuje Izraelcima njihovo grešno stanje. Dakle, On ih uporno poziva da Mu se vrate. Bog izjavljuje: “Jer Jahve govori.” (Izaija 1,2) Imajući na umu ovu pozadinu, ovog ćemo tjedna proučavati tri glavne teme: 1) izjavu “Jahve govori”; 2) stanje grešnog naroda; 3) poziv: “Budete li voljni i poslušni” (Izaija 1,18.19 — Varaždinska Biblija).

DRUGI DIO: Komentar

Prvi redak prvog poglavlja Knjige proroka Izaije ističe da se viđenje odnosi neposredno na Judu/Jeruzalem. Međutim, koristeći se izrazom: “Čujte, nebesa, poslušaj, zemljo” (Izaija 1,2), Izaija nagovještava da poruka obuhvaća šire slušateljstvo. Kao čitatelji trebamo se naviknuti na činje-

nicu da su glavni slušatelji ove proročke knjige narod koji živi u Judino vrijeme. U isto vrijeme, trebamo također biti svjesni da Izaijina poruka seže daleko dalje od vremena i mjesta u kojem je napisana i slušatelja kojima je prvobitno namijenjena.

Izaija se često koristi izrazima kao što su “Jahve govori” i sličnima. Proročanstva u Knjizi proroka Izaije vjerodostojna su jer “Jahve govori”. Ova je misao naglašena u prvom poglavlju knjige na različite načine: “Jer Jahve govori” (Izaija 1,2), “Čujte riječ Jahvinu” (Izaija 1,10), “govori Jahve” (Izaija 1,18), “usta Jahvina govorahu” (Izaija 1,20) i “govori Jahve, Gospod nad vojskama” (Izaija 1,24). Pisac želi jasno istaknuti da viđenja dolaze od Gospodina. Drugim riječima, viđenje postoji zato što ga je Bog otkrio.

Kako je Bog predstavljen u knjizi? Predmet poruke je Gospodin. Neposredni je predmet Njegov narod u vrijeme kada Izaija piše, s jasnom naznakom da poruke uključuju Božji narod kroz vrijeme, protežući se do Njegovog ostatka na svršetku vremena. Izaijin Bog u ovom je poglavlju prikazan na mnogo načina. On je Gospodin, Svetac. Zanimljivo je da se pisac, kada prvi put spominje Boga, koristi izrazom Jahve, koji u cijeloj knjizi ukazuje na Boga. Jahve je nepromjenjivi Bog. Ime Jahve otkriva ne samo vječno Božje postojanje, već i Njegov zavjetni odnos sa svojim narodom. U desetom retku Izaija predstavlja Boga kao Elohima, transcendentnog Boga, i/ili Vrhovnog vladara svemira. Katkad Ga oslovljava “Jahve Gospod” (Izaija 61,1). U ovom se poglavlju ukazuje na Boga na još jedan jedinstveni način: “Svetac Izraelov” (Izaija 1,4), nazivom koji je karakterističan u Izaijinim spisima (25 puta).

Grešan narod

Knjiga proroka Izaije jasno progovara o tadašnjem stanju Božjeg naroda. Izaija se prisjeća brižne Gospodnje ljubavi prema svojem narodu: “Sinove sam ti odgojio, podigao.” (Izaija 1,2) Međutim, Juda zaboravlja Božju vjernu ljubav i, prema Gospodnjim riječima, “oni se od mene odvrgoše” (Izaija 1,2). Kako je grijeh opisan u ovom retku? S pojmom grijeha povezano je nekoliko hebrejskih izraza. Ova se pouka ukratko osvrće na glavne riječi za “grijeh” u prvom poglavlju.

U Izaiji 1,2 za opisivanje grešnog djela koristi se hebrejski izraz *pāša'*. Ovaj se izraz prevodi kao “odvrgoše se” u rečenici: “Ali se oni od mene odvrgoše.” Riječ ima i značenje pobune. Druga su značenja “prekinuti odnose” ili “biti nevjeran”. (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 3, str. 981) Drugim riječima, *pāša'* opisuje narušeni odnos. Iako se *pāša'* uglavnom

prevodi kao čin pobune, ovaj se čin smatra zločinačkim ponašanjem u hebrejskoj Bibliji.

Druga riječ za grijeh, *hâtâ* (Izaija 1,4), ako se spoji s riječju “narod”, može se prevesti kao “grešan narod”. U ovom se slučaju riječ koristi kao glagol čije je osnovno značenje “promašiti cilj”, “pogriješiti”, “skriviti” (u smislu ponašanja ili morala), “učiniti grijeh” i “biti kriv”. (William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, str. 100) Juda je grešan narod jer je podbacio u zavjetnom odnosu s Gospodinom; postupao je pogrešno. Sagriješio je protiv Gospodina tako da su njegovi pripadnici krivi pred Gospodinom.

Izraz “grešna li naroda” na početku rečenice u Izaiji 1,4, prevodi se i kao “naroda ogrezla u bezakonju”. Hebrejska riječ prevedena kao bezakonje jest *âwôn*. Ova imenica opisuje “izopačeno ili grešno djelo”, uvredu koja može biti svjesna ili namjerna. (Isto, str. 268) Poput pretходne riječi *hâtâ*, i *âwôn* opisuje djelo koje nije ispravno.

Drugi dio retka u Izaiji 1,4 opisuje stanje Izraelaca: oni su “rod zlikovački”, “pokvareni sinovi”. Uzrok možemo pronaći u sljedećim riječima: “Jahvu ostaviše ... njemu su okrenuli leđa.” Grijeh je ovdje opisan kao čin napuštanja Boga, koji uzrokuje pobunu, loše ponašanje, grešna djela i krivnju. Nevjerojatan opis u Izaiji 1,3 spaja ovu posljednju točku s Božjim narodom u to vrijeme: “Vô poznaje svog vlasnika, a magarac jale gospodareve — Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije.” (Izaija 1,3) Stanje Izraelaca je kritično čak i u smislu logičnog razmišljanja. Međutim, Gospodin pokušava vratiti svoju djecu k sebi. To je bit Njegove izjave: “Hajde, dakle, da se pravdamo.” (Izaija 1,18)

“Hajde, dakle, da se pravdamo”

Izraelcima je dano sve što je bilo potrebno da bi postali slavni narod. Međutim, sada se samo mogu usporediti sa Sodomom i Gomo-rom (vidi Izaija 1,10). Ali Gospodin može učiniti čudo da ih obnovi. On obećava: “Kada na te ruku pružim, da lužinom tvoju trosku očistim, da iz tebe uklonim olovo!” (Izaija 1,25)

Staza povratka Bogu počinje pozivom Njegovom narodu da uvidi svoje sadašnje stanje. Prvo, njihov život je iskvaren grijehom. Gospodin potvrđuje: “Sva je glava bolna, srce iznemoglo; od pete do glave nigdje zdrava mjesta.” (Izaija 1,5.6) Drugi je veliki problem lažna vjera. Obredi su zamijenili pravo bogoslužje (Izaija 1,11-14). Ove okolnosti potiču nepravdu među narodom i donose pustoš zemlji (Izaija 1,7.17).

Nakon molbe upućene narodu da uvidi svoje stanje, Gospodin ih poziva: “Hajde, dakle, da se pravdamo.” (Izaija 1,18) Izraz “da se prav-

damo” potječe od hebrejske riječi *niwâk^hâ* i upućuje na misao o pravnom sporu; obje strane, Jahve i narod, mogu zajedno iznijeti svoje tužbe. On također ukazuje na mogućnost da budu proglašeni pravednima (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 1, str. 134)

Drugim riječima, Bog poziva svoj narod da opravda sebe. Ali kako je to uopće moguće kod tako grešnog naroda? Gospodin nudi rješenje: “Budu li vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega; kao purpur budu li crveni, postat će kao vuna.” (Izaija 1,18) Bog kojega Izaija predstavlja u prvom poglavlju svoje knjige, jedini je koji može očistiti i opravdati svoj narod. Mihej, prorok i Izaijin suvremenik, pita se: “Tko je Bog kao ti, koji prašta krivnju, koji grijeh oprašta i prelazi preko prekršaja Ostatka baštine svoje?” (Mihej 7,18) Međutim, ovaj dar oprosta može biti prihvaćen ili odbačen. Dakle, nakon poziva u Izaiji 1,18, Gospodin pojašnjava da je novi život moguć samo “ako hoćete” ili “ako pristajete” (Izaija 1,19). Prema tome, u svjetlu ovih riječi, poruka uspo- redbe u 5. poglavlju Knjige proroka Izaije može biti bolje shvaćena: “Sad, žitelji jeruzalemski i ljudi Judejci, presudite između mene i vino- grada mojega. Što još mogoh učiniti za svoj vinograd pa da nisam učinio?” (Izaija 5,3.4)

TREĆI DIO: Primjena

1. Prva tema koju smo spomenuli u ovoj pouci povezana je s objavljenom Božjom riječju. U Bibliji imamo “najpouzdaniju proročku riječ” (2. Petrova 1,19). Dakle, kada proučavamo Bibliju, ne proučavamo običnu knjigu, već objavljenu Božju riječ koju je Bog izgovorio.

• Vrijedi li i za vas ono što je Gospodin izgovorio preko svojih proroka? Objasnite.

• Kako Biblija određuje vaš identitet kao Božjeg sljedbenika?
• Na osnovi čitanja Biblije, koje su Božje osobine izvršile na vas naj snažniji utjecaj?

2. Druga tema bavila se grijesima Izraela, Božjeg naroda. Grijeh nije isključivo grešno postupanje; to također može biti misao, kao što je odupiranje Gospodnjem vodstvu u vašem životu, ili čin unutarnje pobune. Izrael se suočava s dvostrukom ugrozom od grijeha: 1) grijeh koji potapa narod u najgora djela bezakonja; 2) grijeh koji vodi narod u suhoparno vjersko iskustvo kojem nedostaje spasonosna milost. Dakle, njihovo izvanjsko pokazivanje pobožnosti naizgled je živa vjera, ali je mrtva iznutra.

• Kako možemo uočiti da naše vjersko iskustvo zapada u formalizam?

3. U vezi s Božjim oprostom, Izaija prikazuje Boga kao Onoga koji poziva svoj narod na obnovu. Bog nam je spreman oprostiti i otkupiti nas, a pokajanje je dio tog procesa (Izaija 1,27). Štoviše, imamo samo dvije mogućnosti: poslušati ili odbaciti Njegov glas (Izaija 1,19.20). Njegov poziv nije se promijenio kroz vjekove: "Hajde, dakle, da se pravdamo." (Izaija 1,18)

- Jeste li spremni dopustiti Bogu da izvrši svoje djelo obnove u vašem životu? Ako niste, što možete učiniti da biste bili spremni?

Kriza vodstva

Središte proučavanja: Izaija 6

PRVI DIO: Opći pregled

Ovoga tjedna proučavamo 6. poglavlje Knjige proroka Izaije, posebno prva tri retka. U prvom retku spominje se da Izaija ima viđenje u kojem vidi “Gospoda gdje sjedi na prijestolju” i da se viđenje javlja “godine koje umrije kralj Uzija”. Dakle, viđenje datira iz otprilike 740./739. godine pr. Kr. Zašto prorok spominje kraljevu smrt? Je li to obična povijesna napomena? Ukazujući na čuvenog vladara, Izaija želi usporediti ljudskog kralja s veličanstvenim i slavnim Kraljem svemira. Između ostalih, svetost je jedna od glavnih osobina uzvišenog Vladara. Ova pouka podijeljena je na tri dijela: 1) Ljudski sjaj; 2) Vrhovni Kralj; 3) Naš sveti i slavni Gospodin.

DRUGI DIO: Komentar

Neki proučavatelji smatraju da Izaijino viđenje u 6. poglavlju služi kao spona između prethodnih poglavlja (1—5) i ostatka knjige. Na primjer, Edward J. Young misli da prorok u prvih pet poglavlja iznosi srž svoje poruke, a da zatim kazuje o svojem proročkom pozivu. (Edward J. Young, *The Book of Isaiah: The English Text, With Introduction, Exposition, and Notes*, sv. 1, str. 233)

U 2. knjizi Ljetopisa opisuje se vladavina kralja čija se smrt spominje u 6. poglavlju Knjige proroka Izaije. U 2. knjizi Ljetopisa 26 jasno se naglašava Uzijina slavna pedesetdvostručna vladavina nad Judom (2. Ljetopisa 26,3). Između ostaloga, kraljev životopis uključuje sljedeća značajna postignuća: unapređenje vojne strategije i kasnije proširenje teritorija (2. Ljetopisa 26,6.7), formiranje dobro opremljene vojske (2. Ljetopisa 26,11-14), izum vojne tehnologije (2. Ljetopisa 26,15), gospodarski napredak (2. Ljetopisa 26,9.10) i njegova veličanstvenu slava (2. Ljetopisa 26,15). Međutim, isti izvještaj dodaje sumoran, koban detalj o vladarevom životu: “No kad se osilio, srce mu se uzoholilo do propasti te se iznevjerio Gospodu, Bogu svojemu, jer je ušao u Hram Gospodnji da bi palio kâd na kadionom žrtveniku.” (2. Ljetopisa 26,16 — Varaždina

ska Biblija) Svećenici se suprotstavljaju kraljevoj namjeri. Upozoravaju ga da nije njegovo da kadi. Također mu govore: “Izadi iz svetišta, jer si se iznevjerio; stoga nećeš imati časti pred Gospodom, Bogom.” (2. Ljetopisa 26,18). Prema tome, umjesto časti (*kâbôd*), kralj će dobiti gubu (*sâra'at*) do svoje smrti.

Ellen G. White ovako opisuje ovaj događaj: “Uzija se rasrdio što se netko usudio njega, kralja, tako prekoriti. Ali nije mu bilo dopušteno da usprkos zajedničkom prosvjedu uglednih svećenika oskrvne Svetište. Dok je još stajao na mjestu, buntovan i gnjevan, iznenada ga je stigla božanska kazna. Na čelu mu se pojavila guba. Osramoćen, pobjegao je i nikada više nije ušao u prostorije Hrama. Sve do svoje smrti, nekoliko godina kasnije, Uzija je ostao gubav — živi primjer nerazumnosti zanemarivanja jasnih Božjih naloga. Ni njegov istaknuti položaj ni duge godine službe nisu mu mogle poslužiti kao izgovor za grijeh uobraženosti kojim je pokvario završne godine svojega kraljevanja i izazvao Nebo da ga kazni.” (Ellen G. White, *Proroci i kraljevi*, str. 194; u izvorniku 304)

Prema tome, spomenuti Uzijinu smrt u 6. poglavlju, kao što čini Izaija, znači prisjetiti se uspješnog i slavnog kralja, kojega su možda nadmašila samo dva posljednja kralja ujedinjenog kraljevstva. Međutim, Uzijina slava završava gubom i smrću. Sada drugi kralj sjedi na prijestolju koje je nekada bilo prijestolje njegove slave.

Vrhovni Kralj

Suprotno iskustvu čuvenog (ali neslavnog) kralja Uzije, prorok naglašava Gospodnju slavu u Izaiji 6,1: “Vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju.” Vrijedno je zapaziti da sve riječi koje slijede iza subjekta “Gospodin” ukazuju na uzvišeni položaj Jahve, Kralja svemira.

Koristeći se izrazom “Gospodin” (*Adonaj*), Izaija jasno daje do znanja da misli na vrhovnog Vladara. Ova pojedinost pojačava kontrast između Gospodina i zemaljskog vladara Jude. Gospodin (i dalje) sjedi na svojem prijestolju; drugim riječima, On je *utvrđen* na svojem prijestolju. Drugi kraljevi dolaze i prolaze, a vlast Kralja svemira “vječna je i nikada neće proći” (Daniel 7,14). Pisac naglašava da Gospodin sjedi dok “skuti njegova plašta ispunjavahu Svetište” (Izaija 6,1), što znači da Gospodnja prisutnost prožima crkvu. Osim toga, nebeska bića Mu se klanjaju. Sličnu sliku možemo vidjeti u Otkrivenju 4,8: “Četiri Bića, svako od njih sa po šest krila, puna su očiju okolo i iznutra. Bića bez prestanka — dan i noć ponavljaju: ‘Svet, svet, svet Bog, Gospodar, Svemogućí.’”

Naš sveti i slavni Bog

U Izaiji 6,3 stoji da serafini “klicahu jedan drugome: ‘Svet! Svet! Svet Jahve nad Vojskama!’” Izraz “svet” nebeska bića koriste kada ukazuju na Gospodina. Što podrazumijeva Božja svetost?

Prema pojedinim proučavateljima, Jahvina svetost označava skrivenu bit Njegovog bića, Njegovu apsolutnu transcendentnost, božansko savršenstvo koje Ga odvaja od Njegovih djela stvaranja: razliku u biti i u karakteru — Njegovo moralno veličanstvo.

S druge strane, neki misle da u ovom slučaju svetost znači Jahvinu posebnu povezanost s Izraelom (Teófilo Correa, *La Gloria del Señor en Isaias*, str. 123). Iako je razlika ili odvajanje kao čimbenik Božje svetosti osobina koja se ne može poreći, spomenuta riječ u hebrejskom jeziku izražava više od same razlike.

U ovom slučaju imamo potvrdu starih jezika. Istoznačnica za hebrejsku riječ *qâddôš* (“svet”) na akadskom je *qâdašu*, što znači “biti čist, sjati” (Jeremy Black, Andrew George i Nicolas Postgate, ur., “*qâdâšu(m)*”, *A Concise Dictionary of Akkadian*, str. 282). U svjetlu ovog uvida može se izvesti zaključak o neusporedivosti Božje naravi. Prema tome, hebrejski izraz *qâddôš* u ovom slučaju može se odnositi na čistoću, savršenstvo i skrivenu Jahvinu slavu. Drugim riječima, svetost je bit Božjeg bića; ali ta bit nije potpuno skrivena jer je djelomično otkrivena u Njegovoj slavi koja ispunjava cijelu Zemlju. Riječ *qâddôš* nadopunjava riječ *kâbôd*. Dok prva označuje bit Božjeg bića, druga označuje njezino očitovanje. Možemo isto tako zaključiti da kao što Njegova prisutnost ispunjava Hram, tako Njegova slava ispunjava Zemlju. Takav je utjecaj Gospodnje svetosti zbog koje Izaija kaže: “Pogiboh”, zato što je, prema njegovim riječima, on nečist. Jasna je suprotnost između njega (nečistog) i čistog (svetog) Boga.

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Slava i sjaj privlače mnoge ljude. Kralj Uzija savršeni je primjer nekoga tko želi i jedno i drugo. Njegov upad u Hram može se promatrati kao drsko djelo, a njegovi postupci protive se Božjoj otkrivenoj volji. Njegovo ponašanje uvreda je Bogu i hula na Njegovu svetu službu.

Ellen G. White piše: “Grieh koji je tako razorno djelovao na Uziju bio je grijeh uobraženosti. Kršeći jasnu Gospodnju naredbu da nitko osim Aronovih potomaka ne može obavljati svećeničku službu, kralj je ušao u Svetište ‘i počeo prinostiti kâd na kadionom žrtveniku.’” (*Proroci i kraljevi*, str. 193; u izvorniku 304)

1. Ako ste vođa u crkvi, razmislite o tome što sve vaša uloga obuhvaća. Koliko vjerno obavljate svete Gospodnje stvari?

2. Kraljevi u Izaijino vrijeme ne hodaju uvijek u Gospodnjem svjetlu. U Izaiji 1,23 izraelski vladari opisuju se na sljedeći način: “Knezovi se tvoji odmetnuli.” Ne zaboravite, ljudska bića će prije ili poslije umrijeti i nestati. Gospodin koji vlada zauvijek sjedi na svojem prijestolju i vlada. Što znači da je Bog vrhovni vladar? Zašto trebamo imati povjerenje u Njegovu vlast?

3. Na početku svoje proročke službe Izaija prima viđenje o Gospodnjoj svetosti. Slično iskustvo doživljava Mojsije kada dobiva poziv da ide na Horeb (Izlazak 3,5.6). Zašto svetost nije samo važna osobina Gospodnje biti, već i pečat Njegovog djela i obilježje Njegovih glasnika?

Kad se vaš svijet raspada

Središte proučavanja: Izaija 7,1-9

PRVI DIO: Opći pregled

Još jedan kralj stupa na pozornicu u 7. poglavlju Knjige proroka Izaije. Ovog puta protagonist je kralj Ahaz, Uzijin unuk. Njegova vladavina vodi narod u gnusobe koje su činili okolni narodi. Kada su kraljevi Arama i Izraela povelili rat protiv njegovog naroda, Ahaza je obuzeo toliko strah da Bog šalje poruku preko proroka Izaije da ga ohrabri da ima povjerenja u Njega: planovi tih naroda neće se ostvariti. Međutim, Ahaz treba vjerovati; u protivnom, neće vidjeti Božje oslobođenje Jude. Ova pouka podijeljena je u tri dijela: 1) Izazov kralja Ahaza; 2) Bog se brine o kralju; 3) Mirno promatraj.

DRUGI DIO: Komentar

Izazov kralja Ahaza

Biblija izvještava da Ahaz nije dobar kralj. On “nije činio što je pravo u očima Jahve, Boga njegovog” (2. o kraljevima 16,2). Biblijski izvještaj jasno govori o njegovim djelima: “Živio je poput izraelskih kraljeva, i sâm je proveo svoga sina kroz oganj po gnusnom običaju naroda što ih je Jahve protjerao pred Izraelovim sinovima. Prinomio je žrtve i kâd po uzvišicama i brežuljcima i pod svakim zelenim drvetom.” (2. o kraljevima 16,3,4) Vršio je štetan utjecaj na judejski narod. Kao što se događa i u drugim slučajevima kada se kraljevi počnu udaljavati od Gospodina, javljaju se problemi u njihovom životu i u životu njihovog naroda. To se također vidi u prvom dijelu knjige: “Jao opakome, zlo će mu biti.” (Izaija 3,11) U oba izvještaja, u Knjizi proroka Izaije i u 2. o kraljevima, stoji: “Tada aramejski kralj Resin i Pekah, sin Remalijin, kralj Izraela, podoše u rat protiv Jeruzalema.” (Izaija 7,1; usporedi 2. o kraljevima 16,5) Kada kralj Ahaz shvati veličinu prijetnje i mogućnost vojnog sukoba s okolnim narodima, “uzdrhta srce kraljevo i srce svega naroda, kao što u šumi drveće ustreperi od vjetra” (Izaija 7,2).

Božji narod katkada zaboravlja da Gospodin očekuje vjernost od onih koji su stupili u zavjetni odnos s Njim. Prema tome, Bog u svojoj

tajanstvenoj providnosti dopušta da teške okolnosti snađu Njegov narod kako bi postali svjesni svoje potrebe da traže Gospodina i vrate se Njegovom svjetlu. “Kad ustane da potrese zemlju.” (Izaija 2,19) “Ustade Jahve da se popravda s narodom svojim, Jahve dolazi na sud sa starješinama i glavarima svog naroda.” (Izaija 3,13.14) “U ovim redcima Izaija prelazi na optužbu vodstva. Vođe se ponašaju neodgovorno i nepravedno, uništavajući ono što im je povjereno. Ova tema o bezumnom vodstvu, pogotovo na razini starješina i knezova, ponavlja se u knjizi (7,1-17; 14,4-21; 22,15-25; 28; 29; 32,3-8) i upravo se uz ovu pozadinu izdvaja obećanje i čežnja za onim koji će vladati u pravdi i pravednosti.” (John N. Oswalt, *The Book of Isaiah, Chapters 1–39: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 137) Strah paralizira kralja. Koliko god okolnosti s kojima se suočava mogu biti strašne, predstojeća prijetnja dragocjena je prilika da se vrati Gospodinu.

Bog se brine o kralju

U Izaiji 7,3 iznosi se zanimljiv opis Božje skrbi. U izvještaju ne stoji da kralj traži Gospodina, već da Gospodin preuzima inicijativu. Redak glasi: “I Jahve reče Izaiji: ‘Izidi pred Ahaza.’” Gospodin je u ovom poglavlju prikazan kao Bog koji ide u susret uplašenom čovjeku preko proroka. Čitatelj može zapaziti sličan Božji stav u Edenskom vrtu, gdje je Bog “šetao vrtom za dnevnog povjetarca. ... Bog, zovne čovjeka: ‘Gdje si?’ reče mu.” (Postanak 3,8.9) Obojica, i Adam i Ahaz, iako su uzroci različiti, opravdano su uplašeni.

U ovoj epizodi Izaija prima upute gdje da sretne kralja. “I Jahve reče Izaiji: ‘Izidi pred Ahaza ... do nakraj vodovoda gornjeg ribnjaka na putu u Valjarevo polje.’” (Izaija 7,3) Ovaj redak ne samo da pruža jasnu potvrdu o Božjem predznanju; on nam također govori da se Gospodin brine o svim našim koracima na našem životnom putu kao pojedinaca. Biblija je puna izvještaja u kojima možemo vidjeti kako Bog šalje svoje proroke da upute riječ nade, ili katkada riječ ukora, svojim voljenim slugama. Bez obzira na prilike, Božja je krajnja namjera da pomogne svojem narodu da Mu vjeruje i da Mu bude vjeran.

Mirno promatraj

U drugom retku vidimo da kralj Ahaz osjeća paniku pri pomisli na predstojeći rat. Sav narod dršće zajedno sa svojim vladarom. Međutim, kako Bog gleda na ovu situaciju? U svojem ograničenom razmišljanju mi ne možemo u potpunosti sagledati Božji karakter. Mislimo da Ga zanimaju samo duhovne stvari u našem životu. Međutim, Biblija poka-

zuje da se naš Gospodin Bog brine o svojoj djeci u svim područjima života, uključujući i svjetovne stvari ili pitanja koja naizgled nisu povezana s duhovnom stranom.

“S Ahazova gledišta Aram i Efrajim velika su opasnost, ali s Božjega gledišta oni su beznačajni i ne trebaju zaokupljati kraljevo vrijeme. Nije uvijek lako gledati stvari s božanskog stajališta. Ipak, ako to ne tražimo, uvijek smo u opasnosti da pridajemo preveliko značenje onome što je prolazno i premalo značenje onome što je bitno. Također, osim marljive potrage za Božjim načinom sagledavanja stvari u svakoj prilici, previše lako zaključujemo da Boga zanimaju samo duhovna, a ne i praktična pitanja; ta nas zabluda na kraju vodi do gubitka Boga u svim područjima.” (John N. Oswalt, *The Book of Isaiah, Chapters 1–39: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 196)

U Izaiji 7,4 Bog daje nalog svojem proroku da razgovara s kraljem. “Reci mu: Pazi, smiri se, ne boj se, i nek’ ti ne premire srce od ovih dvaju ugaraka zadimljenih, od raspaljenog bijesa Rasona aramskog, i sina Remalijina.” Katkad se pitamo kako da se suočimo sa životom usred neželjenih okolnosti. Biblija kaže: “Pazi, smiri se.” Drugi prijevod glasi: “Čuvaj se i budi miran.” U hebrejskom jeziku ova se rečenica sastoji od dviju riječi: *hiššâmer w’hašqet*. Prva riječ potječe od glagolskog korijena *šmr*, koji bi se u ovom slučaju mogao prevesti kao “biti na oprezu, paziti, voditi računa”. (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 4, str. 1584)

Čini se da Gospodin upućuje kralju poziv da se suzdržava od sve buke ili aktivnosti koje bi ugušile Božji glas i da ostane na oprezu. Druga riječ u hebrejskoj rečenici, *šqt*, zbog svojeg se glagolskog oblika bolje prevodi kao povratni glagol “smiriti se” (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 4, str. 1641) ili “ostati miran” (David J. A. Clines, ur., *The Dictionary of Classical Hebrew*, sv. 8, str. 550). Ukratko, prijevod rečenice *hiššâmer w’hašqet* mogao bi glasniti: “Mirno promatraj.”

Opomene i obećanja iz 4. retka do kraja ovog odlomka (Izaija 7,9) nude dovoljno razloga da vjerujemo Gospodnjim obećanjima. Prvo, Bog nalaže kralju: “Ne boj se i neka ti ne klone srce od repova ovih dvaju zadimljenih ugaraka.” (Izaija 7,4 — Varaždinska Biblija) Dakle, Rason i Pekah, kraljevi aramejsko-efrajimskog saveza, mogu stvoriti malo dima; ali takva je vatra zanemariva. Drugo, iako je istina da taj savez “smisli tvoju propast” (Izaija 7,5), “to se neće zbiti: toga biti neće” (Izaija 7,7), kaže Gospodin. I Bog naglašava da trebaju vjerovati jer “ako ne budete vjerovali, zacijelo se održati nećete” (Izaija 7,9 — Varaždinska Biblija). George B. Gray ispravno tumači ovaj odlomak ističući da “Izaija osuđuje

dvije stvari kod Ahaza: njegov strah, jer je bespotreban; njegovu vjeru u materijalne izvore — ovdje prikazane sigurnom opskrbom vode u vrijeme opsade; pravu čvrstinu države sačuvat će vjera u Jahvu”. (George B. Gray, *A Critical and Exegetical Commentary on the Book of Isaiah, I-XXVII, The International Critical Commentary*, sv. 1, str. 118)

U određenim okolnostima u životu nije najvažnije što se događa u našem vanjskom okruženju, niti što promatramo, već što se događa u našoj nutрини. Prema tome, moramo njegovati i moliti se za sposobnost da shvatimo što se događa oko nas iz Božje perspektive.

TREĆI DIO: Primjena

1. Kralj Ahaz, zajedno sa svojim narodom, suočava se s okrutnim izazovima dok procjenjuju rizik od rata s aramejsko-efrajimskim savezom. Katkad nas život stavlja u situacije koje nam prijete. Koje važne ili praktične korake trebamo poduzeti da bismo se na najbolji način suočili s ovim okolnostima?

2. U drugom dijelu pouke istražuje se Božja briga o ispunjavanju potreba kralja Ahaza. Gospodin šalje svojega glasnika da iziđe pred kralja “na putu u Valjarevo polje” (Izaija 7,3). Kakve pouke možemo naučiti iz ovog događaja?

U trećem dijelu saznajemo kako Bog ohrabruje kralja da se ne oslanja na materijalne stvari, već na Njegovu pomoć. Njegove riječi upućene kralju glase: “Mirno promatraj.” Kako se te riječi slažu sa sljedećim savjetom Ellen G. White:

“Možda imate poteškoća u poslovima i izgledi su vam sve mračniji, a možda vam prijete i gubitak; ali nemojte se obeshrabriti — bacite svoje brige na Boga i ostanite smireni i raspoloženi. Molite se za mudrost da razborito upravljate svojim poslovima i tako spriječite gubitak i propast. Učinite sve sa svoje strane da postignete povoljne učinke. Isus je obećao svoju pomoć, ali tek kad vi uložite napor. Kad ste učinili sve što ste mogli, oslanjajući se na našega Pomoćnika, radosno prihvatite ishod.” (Ellen G. White, *Put Kristu*, str. 130,131; izvorniku 122)

Teži način

Središte proučavanja: Izaija 7; Izaija 8

PRVI DIO: Opći pregled

U 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Izaije izriče se sud protiv Jude (uključujući Aram i Izrael). Posljednji dio 7. poglavlja (redci 17-23. govori o neprijateljima judejskog naroda. U njemu promatramo sićušna živa bića, muhe i pčele, koja su simboli stranih naroda i također božanski određenih oruđa u budućem uništenju Božjeg naroda. Ova poglavlja također svjedoče da je Bog Judi poslao mnoge znakove o predstojećem sudu; na primjer ime Izaijinog sina. Bog traži od Izaije da napiše Maher Šalal Haš Baz, ime Izaijinog djeteta, kao jasnu objavu budućih događaja. Prvi dio osmog poglavlja pokazuje da će Aram, Izrael i Juda patiti zbog asirskog kralja. Posebno upozorava na Judino oslanjanje na tadašnju veliku silu Asiriju umjesto na Boga, tako da će mračna vremena doći i na njih. Ova pouka podijeljena je na tri dijela: 1) Neprijatelji dolaze; 2) Prijateljski narod prijeti osvajanjem Jude; 3) Povjerenje u Svetoga.

DRUGI DIO: Komentar

Neprijatelji dolaze

U Izaiji 7,17-25 navodi se proročanstvo protiv Jeruzalema. Prizor suda dan je zbog nevoljkosti judejskog kralja da se osloni na oslobođenje koje dolazi od Gospodina u vrijeme kada se zemlja suočava s napadom od strane aramejske i izraelske vojske. Bog je govorio preko proroka Izaije, opominjući kralja da se iz mnogo razloga ne treba plašiti Rasona i Pekaha. Njihovi se planovi neće ostvariti (Izaija 7,5-7). Točnije, njihova će kraljevstva opustjeti (Izaija 7,16). Međutim, čini se da judejski kralj nije voljan povjeriti Gospodinu velike izazove s kojima se suočava. U 2. o kraljevima 16,7 stoji: "Tada Ahaz uputi poslanike asirskom kralju Tiglat-Pileseru da mu kažu: 'Ja sam tvoj sluga i sin tvoj! Dođi i izbavi me iz ruku aramejskog kralja i kralja Izraela, koji su se digli protiv mene.'" Prema tome, Gospodin donosi sud nad Judinim kraljevstvom. Gospodin dopušta da Juda iskusi trenutak koji se godinama nije dogodio: "Protiv tebe i protiv tvog naroda i protiv kuće oca tvojega dovest će

Jahve dane kakvih ne bijaše otkad se Efrajim odvoji od Jude — kralja asirskoga.” (Izaija 7,17)

Tijekom tog vremena Judu su pohodili pojedini narodi, među kojima su Aram, Izrael (Izaija 7,1), Egipat i pretežno Asirija (Izaija 7,18). Edomci i Filistejci (2. Ljetopisa 28,17,18) također se udružuju protiv Jude. Za razliku od Daniela, prorok Izaija ne prikazuje sile koje će napasti Judu strašnim zvijerima, već su one simbolički prikazane muhom i pčelom (Izaija 7,18). Ovim pojmovima i drugi biblijski pisci prikazuju neprijatelje Božjeg naroda (Ponovljeni zakon 1,44; Psalam 118,12). U Izaiji 7,20 nalazimo još jedan živi opis: “U dan onaj Gospod će obrijati britvom najmljenom s onu stranu Eufrata — kraljem asirskim — kosu s glave, dlake s nogu i bradu s obraza.” Tlačitelji ponižavaju svoje ratne zarobljenike brijući im glave. Upućivanje na kosu i dlake s nogu može označiti potpuno uništenje. (Willem A. VanGemeren, ur., *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, sv. 1, str. 866) Prethodni opis je proširen i prikazuje potpuno uništenje zemlje: “U dan onaj gdje god bijaše tisuću čokota, vrijednih tisuću srebrnika, izrast će drač i trnje. Onamo će polaziti sa strijelom i lukom jer sva će zemlja u drač i trnje zarasti.” (Izaija 7,23,24)

Prijateljski narod prijeti osvajanjem Jude

U Izaiji 8 nastavlja se proročanstvo iz sedmog poglavlja. I ovdje se spominje sud nad Judom. Objava počinje osobitim hebrejskim imenom Maher Šalal Haš Baz koje dobiva Izaijin sin. Ono se obično prevodi kao “Brz grabež — hitar plijen” (Izaija 8,1). Dijete je stajalo kao upozorenje narodu (usporedi Izaija 8,18) o Božjim proročanstvima, o Judinim neprijateljima na vratima i o samoj Judi, asirskoj sljedećoj žrtvi (Izaija 8,4,8; usporedi Izaija 7,17).

U vezi s Aramom i Izraelom još jednom je prorečeno: “Jer prije no što dijete počne tepati ‘tata’ i ‘mama’, nosit će se pred kralja asirskog sve bogatstvo Damaska i plijen Samarije.” (Izaija 8,4) Sljedeći redci otkrivaju druge pojedinosti u vezi s ovim događajima: “Navest će Gospod na vas vodu Eufrata, silnu i veliku — kralja asirskog i svu slavu njegovu — i ona će izići iz rukava svoga, prelići se preko svih obala.” (Izaija 8,7) Nakon ovog retka prorok ističe sljedeću žrtvu asirske sile: “Provalit će u Judeju, razlit će se i poplaviti je, popeti se do grla njezina; i krila će svoja raširiti preko cijele tvoje zemlje, o Emanuele.” (Izaija 8,8)

Čak i nakon tih izjava, u 2. o kraljevima 16 stoji da je judejski kralj i dalje skloniji oslanjanju na asirsku vrhovnu vlast: “Ja sam tvoj sluga i sin tvoj! Dođi i izbavi me iz ruku aramejskog kralja i kralja Izraela, koji

su se digli protiv mene.” (2. o kraljevima 16,7) Da bi stekao asirsku potporu, Ahaz šalje dio kraljevog blaga (2. o kraljevima 16,8). Nakon toga proročanstvo se ispunjava. Aram biva poražen od strane Asiraca (2. o kraljevima 16,9). Ispunjenje proročanstva u vezi s Judom izrečeno je u 2. Ljetopisa 28,20.21: “Došao je na nj asirski kralj Tiglat-Pileser, i pritijesnio ga umjesto da ga utvrdi. Ahaz bijaše opljačkao Jahvin Dom, kraljevski dvor i knezove, i sve to dao asirskom kralju, ali mu ništa nije pomoglo.”

Povjerenje u Svetoga

Druga knjiga Ljetopisa pruža nam određene pojedinosti koje nam mogu omogućiti daljnji uvid u naše proučavanje. Izaija 8 daje jasnu proročku objavu u vezi s neprijateljima Jude. To je živa poruka u imenu Izajinog sina. Kralj vjerojatno (kao mnogi u Judi) misli da je proročanstvo o budućem uništenju Jude lažno. O tome se govori u Izaiji 8,12: “Ne zovite urotom sve što narod ovaj urotom zove.” Biblija nam govori da se kralj ne okreće Gospodinu: “Dok je bio u nevolji, postao je još nevjerniji Jahvi; takav je bio kralj Ahaz.” (2. Ljetopisa 28,22)

Biblijski izvještaj opisuje neke njegove postupke: “Počeo je žrtvovati damašćanskim bogovima koji su ga porazili, misleći: ‘Kad bogovi aramejskih kraljeva njima pomažu, žrtvovat ću im da bi i meni pomagali.’ Ali su oni bili na propast njemu i svem Izraelu. Ahaz je pokupio posude iz Božjega Doma, slupao ga, zatvorio vrata Jahvina Doma i podigao žrtvenike po svim uglovima u Jeruzalemu. I u svakom je pojedinom judejskom gradu podigao uzvišice da kadi tuđim bogovima, dražeći Jahvu, Boga otaca.” (2. Ljetopisa 28,23-25)

U posljednjem dijelu ovog odlomka Gospodin opominje svoje vjerne sljedbenike: “Ne bojte se čega se on boji, i nemojte straha. Jahve nad Vojskama — on jedini nek’ vam svet bude; jedino se njega bojte, strah od njega nek’ vas prožme.” (Izaija 8,12-14) U Ahazovo vrijeme oskvrnjeno je Svetište i on je između ostalog “zatvorio vrata Jahvina Doma” (2. Ljetopisa 28,24). Dakle, u tom kritičnom trenutku Gospodin će biti “povod svetosti” za jedne, “i kamen spoticanja, i stijena posrtanja” za druge (Izaija 8,14).

U vezi s tim Ellen G. White piše: “Međutim, u Judi je bilo i onih koji su se držali svoje vjernosti Gospodinu uporno se odbijajući prikloniti idolopoklonstvu. Prema takvima su s nadom upravljali pogled Izaija, Mihej i njihovi drugovi, dok su razmatrali štete nastale u posljednjim godinama Ahazova kraljevanja. Njihovo je Svetište bilo zatvoreno, ali su vjerni Judejci stekli pouzdanje: ‘Jer s nama je Bog! Jahve nad vojskama — on jedini nek’ vam svet bude; jedino se njega bojte, strah od njega

neka vas prožme.” (Izaija 8,10.13.14)” (*Proroci i kraljevi*, str. 208,209; u izvorniku 330)

TREĆI DIO: Primjena

1. Saznajemo da se kralj Ahaz više oslanja na asirski savez nego na Božja obećanja. Ljudska bića lako se mogu osloniti na ljudsko djelovanje umjesto na Božja djela. Zašto vjernici u teškim trenucima katkad ne vjeruju u Božja obećanja? Odgovarajući na ovo pitanje, razmišljajte o sljedećim riječima: “Dok je bio u nevolji, postao je još nevjerniji Jahvi.” (2. Ljetopisa 28,22)

2. U 8. poglavlju Knjige proroka Izaije prorok objavljuje uništenje Jude. Ova očekivana vijest mogla je narod potaknuti da zatraži Gospodnju pomoć; neprijatelj ih ne bi mogao uništiti da su zatražili Božju zaštitu. Trebali su se više plašiti Boga nego što su se plašili asirskog kralja. Kako se osjećate kada primite opomenu/ukor u životu? Razgovarajte o tome kako vam je to pomoglo.

3. “Jahve je počeo ponižavati Judejce zbog judejskog kralja Ahaza, jer je Ahaz razuzdao Judejce i teško se iznevjerio Jahvi.” (2. Ljetopisa 28,19) Na koje načine ponašanje jedne osobe može donijeti uništenje drugima? Kakvu pouku možemo naučiti iz sljedećih riječi: “Evo ja i djeca koju mi Jahve dade Izraelu smo znak i znamenje, od Jahve nad Vojskama što prebiva na Gori sionskoj.” (Izaija 8,18)?

Plemeniti Knez mironosni

Središte proučavanja: Izaija 9

PRVI DIO: Opći pregled

Smisao posljednjeg odlomka 8. poglavlja Knjige proroka Izaije jest da Izrael odbacuje svjetlo (Izaija 8,19-22). Ljudi hodaju u tami do te mjere da se obraćaju vračarama. U Izaiji 9 pojavljuje se motiv svjetla nasuprot Izraelovoj duhovnoj tami. Izrael će vidjeti “svjetlost veliku”, obasjat će ga “svjetlost jarka” (Izaija 9,1). Svjetlo u ovom poglavlju ne odnosi se samo na slavu Boga koji će izvesti svoj narod iz mračnih prilika; ovaj izraz također se može shvatiti kao nagovještaj ili simbol Mesije koji će doći. Mesiji se pripisuju različite osobine: “Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni.” (Izaija 9,6) Sva Mesijina imena ili osobine razrađene su u Bibliji, a posebno u Knjizi proroka Izaije.

U ovoj ćemo pouci proučavati tri važne teme: 1) Iz tame u svjetlo; 2) Mesija kao svjetlo svijetu; 3) Mesijine osobine.

DRUGI DIO: Komentar

Iz tame u svjetlo

Posljednji redci 8. poglavlja Knjige proroka Izaije opisuju nesreću i mračne događaje judejskog naroda: “Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati. ... Pogleda l’ po zemlji, gle, svuda samo mrak i strava, svuda tmina tjeskobna.” (Izaija 8,20-22) Dakle, Božji narod hoda u tami uglavnom zato što zanemaruje i odbacuje proročku Riječ Božju. Oni sebe odvajaju od svjetla. Ellen G. White piše: “U Izaijino vrijeme pogrešni pojmovi o Bogu pomračili su duhovna shvaćanja ljudi. Sotona ih je dugo pokušavao navesti da u svom Stvoritelju gledaju začetnika grijeha, patnji i smrti. Oni koje je tako zaveo, zamišljali su Boga kao nego strogo i samovoljno biće. Smatrali su da On jedva čeka ne bi li nekoga optužio i osudio, da nije spreman prihvatiti grešnika sve dok postoji neki zakonski izgovor da mu ne pomogne. Veliki varalica je zakon ljubavi, po kojemu se upravlja Nebo, pogrešno prikazao kao ograničenje ljudske sreće, teški jaram kojega bi se ljudi rado oslobodili.” (*Proroci i kraljevi*, str. 198; u izvorniku 311)

Međutim, mračni dani bit će pretvoreni u slavno, sjajno i blistavo iskustvo. To nalazimo u prvom dijelu 9. poglavlja (redci 1-5). Biblija ukazuje na obećanja i nadu koju je Bog dao svojem narodu usred potlačenosti. Prema tome, ovdje se govori o izbavljenju Jude. Izaija 9,2 opisuje budući događaj: “Narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja.” Ovdje je objavljeno djelo obnove, a oslobođenje Božjeg naroda od njihovih tlačitelja bit će praćeno sjajem Božje prisutnosti. “Oni se pred tobom raduju kao što se ljudi raduju žetvi.” (Izaija 9,3) Takve riječi također nalazimo u 60. poglavlju Knjige proroka Izaije kada Bog ohrabruje svoj narod koji će se vratiti iz izgnanstva: “Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista Slava Jahvina.” (Izaija 60,1) Je li moguće da će se Bog zauzeti za svoj narod? Izaija to potvrđuje: “Jer ti si slomio jaram bremana njegova.” (Izaija 9,4 — Varaždinska Biblija)

Mesija kao svjetlo svijetu

Pisac Evanđelja po Mateju ukazuje na Izaijino proročanstvo. On kaže: “Povuče se [Isus] u Galileju. Ostavi Nazaret te ode da se nastani u Kafarnaumu, primorskom gradu na području Zebulunova i Neftalijeva plemena, da se ispuni što je rekao prorok Izaija.” (Matej 4,12-14); Matej zatim ukazuje na Izaiju 9,1.2. Ovdje biblijski pisac primjenjuje mesijansko ispunjenje na Izaijino proročanstvo.

Za čitatelja je dobro kad Biblija sama tumači neki drugi biblijski ulomak; u ovom slučaju Matej tumači Knjigu proroka Izaije. Prema tome, to čitatelju pruža sigurnost i povjerenje dok pristupa 6. i 7. retku u proročanstvu u 9. poglavlju Knjige proroka Izaije. Osim toga, Ellen G. White upućuje na te retke. Ona objašnjava: “U kasnijoj povijesti Izraela, u stoljećima koja su prethodila prvome Kristovom dolasku, vladalo je sveopće mišljenje da se sljedeće proročanstvo odnosi na dolazak Mesije.” (*Proroci i kraljevi*, str. 440; u izvorniku 689)

Motiv svjetla u Izaiji 9, prikazan izrazom “svjetlost velika” (Izaija 9,1), zajedno s obećanjem: “Dijete nam se rodilo” (Izaija 9,5), jasno ukazuje na Krista. Matej bilježi da su mudraci s Istoka koji su stigli u Jeruzalem upitali: “‘Gdje je novorođeni kralj židovski? Vidjesmo, naime, gdje izlazi njegova zvijezda, i dodosmo mu se pokloniti.’ ... Kad ugledaše zvijezdu, magi se vrlo obradovaše. Uđoše u kuću i nađoše dijete s Marijom, majkom njegovom; padoše ničice i pokloniše mu se.” (Matej 2,2.10.11) U Evanđelju po Ivanu opis Isusa snažno je povezan sa svjetlom: “U njoj bijaše Život i Život bijaše svjetlo ljudima. I Svjetlo svijetli u tami. ... Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka, dođe na ovaj svijet.”

(Ivan 1,4.5.9) U ovakvom kontekstu jasno je da Izaija 9,6.7 neposredno upućuje na Mesijin dolazak, koji je “svjetlo svijetu” (Ivan 8,12) i koji donosi mir, slobodu, pravdu i pravednost.

Mesijine osobine

U Izaiji 9,5.6 opisuju se Mesijine osobine i kraljevstvo. Prorok tvrdi: “Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni.” (Izaija 9,5) Slijedi kratko proučavanje ovog popisa Mesijinih osobina.

Budući mesijanski kralj bit će “Savjetnik divni”. Riječ “divni”, “čudesni”, javlja se kao imenica u Izaiji 25,1 i 29,14, a hebrejska riječ iz koje je izvedena ima značenje “onaj koji namjerava učiniti učini čudo, čudotvorac”. (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 3, str. 928) Isti izraz koristi se u Mojsijevoj pjesmi: “Tko je kao ti, Jahve među bogovima, tko kao ti sija u svetosti, u djelima strašan, divan u čudima?” (Izlazak 15,11) Izaija se kasnije koristi istim izrazom: “Jahve, Ti si Bog moj ... jer si proveo čudesan naum.” (Izaija 25,1) Drugim riječima, to je upućivanje na divna i spasonosna djela moćnog Boga.

Druga riječ kojom se upućuje na Mesiju u Izaiji 9 jest riječ “Savjetnik”. Hebrejski izraz *yô'es* odražava misao o nekome “tko uvijek zna što čini” (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 2, str. 403). Izraz sadrži značenje mudrog čovjeka, savjetnika i/ili nekoga tko upravlja na ispravan način. Ta se misao javlja u Izaiji 1,26: “Da ti opet postavim suce kao negda, savjetnike kao u početku.”

Na kraju proučavamo izraz “Bog silni” (*'el gibbôr*). Izraz *gibbôr* povezan je sa silom i hrabrošću u bitci. Stoga bi u prijevodu izraz mogao glasiti “Bog junak” (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 1, str. 172). Ovu misao zapažamo u Izaiji 42,13: “Kao junak izlazi Jahve, kao ratnik žar svoj podjaruje. Uz bojni poklik i viku ratnu ide junački na svog neprijatelja..” John Oswald tumači: “Gdje god se *'el gibbôr* javlja u Bibliji, nema sumnje da se taj izraz odnosi na Boga.” (*The Book of Isaiah: Chapters 1—39: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 247)

TREĆI DIO: Primjena

1. Prema posljednjim redcima 8. poglavlja Knjige proroka Izaije, Božji savjeti upućeni narodu odbačeni su jer su se ljudi okrenuli savjetima vračara koje ih vode u duhovnu tamu. Međutim, Bog u svojoj

milosti obećava da će izbaviti svoj narod i pružiti mu svjetliju budućnost. Gospodin je jedini koji može pretvoriti tamu u svjetlo. Iznesite neki događaj iz svojeg života u kojem su mračne okolnosti Božjom providnošću i djelovanjem postale sjajno iskustvo.

2. U Izaiji 2,5 Bog savjetuje svojem narodu: “Hajde, dome Jakovljevi, u Jahvinoj hodimo svjetlosti!” Kako razumijete Isusov savjet u Ivanu 8,12: “Ja sam svjetlo svijeta. Tko mene slijedi, sigurno neće ići po tami, nego će imati svjetlo koje vodi u život.” Što znači imati “svjetlo koje vodi u život“?

3. U Izaiji 9,5 opisuju se brojne Mesijine osobine koje su povezane s Njegovim vječnim kraljevstvom. Prorok piše: “Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni.” Koja je od ovih Božjih osobina vama najznačajnija i zašto?

Prisvajanje Božje uloge

Središte proučavanja: Izaija 13; 14; 24—27

PRVI DIO: Opći pregled

U Izaiji 13 i 14 istražuje se misao o sudu, uključujući Jahvin dan. Bog pokreće sud koji najavljuje doba nevolje ili početak novog doba radosnog iskustva. Sud može pasti na strance ili na Božji narod. U Izaiji 24 Gospodnji sud ima sveopću primjenu. U Izaiji 25 i 26 nalazi se dio pjesme koja najavljuje obnovu Jude, ali sadrži i eshatološko značenje za otkupljene na svršetku vremena.

Poglavlje 25 podijeljeno je na tri dijela: 1) slavljenje Boga zbog pobjede (redci 1-5); 2) gozba priređena za Božji narod (redci 6-8); i 3) Gospodnja pobjeda nad neprijateljima (redci 9-12). U Izaiji 26 navode se osobine otkupljenih sada kada su vjerni narod (a ne grešni narod kao u 1. poglavlju); i oni ostaju vjerni, između ostalih osobina.

U ovoj se pouci istražuju tri glavne teme: 1) Božji sudovi; 2) Sigurnost pobjede; 3) Vjerni narod.

DRUGI DIO: Komentar

Božji sudovi

Pojam suda ponavlja se u proročkim knjigama u Bibliji. Sud je mogao donijeti svršetak vremena nevolja i početak novog doba radosnog iskustva (Izaija 42,1). Mogao je donijeti ili najaviti buduće uništenje, kao u proročanstvima u 13. i 14. poglavlju Knjige proroka Izaije i sljedećim poglavljima. Ti dani suda katkad se nazivaju "Jahvin dan", kao što primjećujemo u prvoj polovini Knjige proroka Izaije.

Jahvin dan može biti dan obnove: "I pozvat ću svoga slugu Elijaki-ma, sina Hilkišina. Obući ću mu tvoju haljinu, tvojim ću ga pojasom opasati, tvoju ću mu vlast predati u ruke, te će biti otac žiteljima jeruzalemskim i kući Judinoj. Metnut ću mu na pleća ključ od kuće Davi-dove: kad otvori, nitko neće zatvoriti, kad zatvori, nitko neće otvoriti." (Izaija 22,20-22)

Međutim, Jahvin dan mogao je biti i dan uništenja, kao u Izaiji 13 i 14, koji se odnosi na razorenje Babilona i Asirije. Sud je mogao imati

negativno značenje za Judu (Izaija 2,12; 3,13.14.18), ali ta karakteristika češće se zapaža u sudu nad stranim narodima.

Sud se javlja kao posljedica Božje odluke: “Ja sam zapovjedio izabranima svojim i dozvao sam junake svoje da izvrše gnjev moj.” (Izaija 13,3) Rečenica u hebrejskom jeziku počinje glagolom, a ne subjektom; međutim, u ovom retku javlja se iznimka. Ovdje je naglašeno “ja”. S druge strane, u pitanju je značajna Božja osobina kao vrhovnog Vladara nad zemaljskim silama. To je također naglašeno u 14. poglavlju Knjige proroka Izaije: “Zakleo se Jahve nad vojskama: Što zamislih, zbit će se, što naumih, izvršit će se!” (Izaija 14,24) S druge strane, upućujući na “Boga silnog” iz Izaije 9,5, pisac u 13,3 upotrebljava riječ *gibbwôr* (“silan”), ukazujući na “Njegove junake”. Oni su “oruđa gnjeva njegova” (Izaija 13,5).

Važan element suda je bliska opasnost. Na primjer: “Jer je blizu Jahvin dan” (Izaija 13,6), ili: “Dolazi nesmiljeni Jahvin dan” (Izaija 13,9). Slika vojnika spremnih za borbu prikazana je ovdje: “To Jahve nad vojskama za boj vojsku pregleda.” (Izaija 13,4) To je bio dan gnjeva. Gospodin kaže: “Gnjevu svom pozvah svoje junake” (Izaija 13,3), “Dolazi nesmiljeni Jahvin dan — gnjev i jarost”, Evo, dan Gospodnji dolazi — okrutan, s bijesom i gnjevom žestokim” (Izaija 13,9), “Maknut će se zemlja s mjesta od srdžbe Jahve nad Vojskama u dan kad se izlije gnjev njegov” (Izaija 13,13).

Još jedan značajan razlog za Gospodnji sud jest konačni obračun i dan uništenja: “Tako ću svijet kazniti za zloću, i opake za bezakonje njino; i dokrajčit ću ponos oholih i poniziti obijest silnih.” (Izaija 13,11) Svi ovi grijesi utjelovljeni su u doslovnom i duhovnom Babilonu.

Sigurnost pobjede

Iako su proročanstva iz 13. i 14. poglavlja Knjige proroka Izaije usmjerena na Babilon i Asiriju, obuhvaćena je cijela Zemlja: “Ova je odluka smišljena protiv čitave zemlje i ta je ruka ispružena protiv svih naroda.” (Izaija 14,26 — Varaždinska Biblija) Nema sumnje da u eshatološkom smislu Izaijina proročanstva uključuju čitav svemir. Ova misao također je razvijena u 24. poglavlju Knjige proroka Izaije: “Gle, Gospod će isprazniti zemlju i opustošiti je.” (Izaija 24,1 — Varaždinska Biblija) “Prokletstvo će proždrijeti zemlju, i stanovnici njezini snosit će krivnju” (Izaija 24,6), “a prijestupak njezin otežat će nad njom” (Izaija 24,20). Jasno je da se ne radi o djelovanju protiv Zemlje kao čina stvaranja, već protiv prijestupa na njoj. Radosna je vijest da će na kraju “kraljevati Jahve nad Vojskama” (Izaija 24,23).

U Izaiji 25 iznosi se pjesma proslavljanja Božje milosti u eshatološkom Jahvinom danu. Poglavlje ima tri jasna dijela. To su redci: 1-5; 6-8; 9-12. U prvom dijelu pjesme Bog se hvali za ono što je učinio za svoj narod nakon duge boli i patnje. Bog je završio ono što je planirao za svoj narod: “Jer si proveo čudesan naum, smišljen od davnine, istinit i vjeran.” (Izaija 25,1) On je oborio sile tlačitelja svoga naroda. On je “grad pretvorio u hrpu kamenja” (Izaija 25,2). Dakle, ova hvala je znak radosti i sreće zbog pobjede. Bog se uzvisuje preko djela koja je učinio.

Drugi dio ovog poglavlja obuhvaća retke 6-8. Sadržaj naglašava proslavu Božjeg naroda. Gospodin je obnovio radost i mir u njihovoj zemlji. Bog je uklonio vrijeme strašne patnje iz njihovog života. Bog je sahranio njihove boli i suze. Sada je vrijeme za gozbu jer “Jahve nad Vojskama spremiće svim narodima na ovoj gori gozbu od pretiline, gozbu od izvrsna vina” (Izaija 25,6). Žalost je uklonjena za svu vječnost: “I uništiti će smrt zasvagda. I suzu će sa svakog lica Jahve, Gospod, otrti.” (Izaija 25,8)

Posljednji dio ovog poglavlja počinje s 9. i završava 12. retkom. Ovaj odlomak razrađuje pjesmu o Bogu iz prvog dijela. Ovaj odlomak slavi Boga za Njegova očekivana djela: “Ovo je Bog naš ... on nas je spasio; ovo je Jahve u koga se uzdasmo!” (Izaija 25,9) “Visoku tvrđu tvojih zidina on razvaljuje.” (Izaija 25,12) Prema tome, kao Božji narod “kličimo i veselimo se spasenju njegovu, jer ruka Jahvina na ovoj gori počiva” (Izaija 25,9.10).

Vjerni narod

Pjesma u 26. poglavlju Knjige proroka Izaije upotpunjuje pjesmu iz prethodnog poglavlja. Posebno redci 1-10 naglašavaju važnu temu u odnosu na otkupljenike (primjenjujući je, kao prvo, na židovski narod koji se vraća u svoju domovinu iz babilonskog sužanjstva). Tema ovog odlomka govori o vjernosti. Pitanje glasi: “Tko može ući na vrata i sudjelovati u gozbi?”

Pjesma opisuje zaštićeni grad. Slijedi naredba: “Otvorite vrata! Nek’ ude narod pravedni koji čuva vjernost.” (Izaija 26,2) Narod više nije grešan (1. poglavlje), već pravedan. Hebrejski izraz preveden kao pravedan, *saddiq*, prema hebrejskom rječniku označava nekoliko stvari: 1) čestitu osobu koja se ponaša ispravno i izlazi na kraj sa svojim životom; 2) pobožnu osobu koja pripada Jahvinoj zajednici; 3) pobožnu osobu koja nalazi zadovoljstvo u zapovijedima; 4) onoga tko se smatra poštenim, ispravnim. Ukratko, *saddiq* opisuje nekoga tko je pošten, čestit i pobožan (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 3, str. 1002).

Uz to, ovi redci iz 26. poglavlja Knjige proroka Izaije iznose više pojedinosti o osobinama otkupljenih i nadopunjuju prethodnu misao: “koji čuva vjernost” (Izaija 26,2) ili “ostaje vjeran”. Još je jedna karakteristika otkupljenih da se uzdaju u Gospodina, što se dvaput naglašava u Izaiji 26,3.4: “Jer se u te uzda. Uzđajte se u Jahvu do vijeka.”

Opisujući otkupljene, Izaija u 26,7 uvodi novu riječ (u ovom slučaju pridjev). To je hebrejski izraz *yâšâr*, koji opisuje “pravednu ili poštenu osobu” (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 2, str. 450). Izaija 26,7 glasi: “Put je pravednikov prav, ti ravniš stazu pravednom.” U Izaiji 26,8.9 otkrivaju se drugi elementi u iskustvu vjernog naroda koji će ući u otkupljeni grad: “Da, na stazi tvojih sudova željno te čekamo; ime tvoje i spomen tvoj duša nam žudi. Dušom svojom žudim tebe noću, i duhom svojim u sebi te tražim. Jer kad se na zemlji pojave tvoji sudovi, uče se pravdi stanovnici kruga zemaljskoga.”

TREĆI DIO: Primjena

1. Prizor suda za mnoge je zastrašujuć i užasavajuć. Međutim, strah od predstojećeg suda često potiče ljude da traže Gospodina i da stupe na put spasenja. Kakvu pouku možemo naučiti iz prizora suda u Knjizi proroka Izaije? Pročitajte 24. poglavlje te knjige.

2. U 25. poglavlju Knjige proroka Izaije Bog je unaprijed pokazao svoju vjernost prema izbavljenju svojeg naroda od neprijateljskog tlačenja. On će ih uništiti svojom moćnom silom. Bog će svojem narodu dati mir i radost. On nam je osigurao pobjedu u prošlosti i On će nam donijeti pobjedu u budućnosti. Bog je naša pobjeda, i mi možemo izvojevati pobjedu nad patnjom, boli i grijehom silom moćnoga Boga. Kakvu nam nadu ova misao daje dok očekujemo dan velike eshatološke gozbe koju je Bog pripremio svojem voljenom narodu?

3. U Izaiji 26 iznose se osobine naroda koji će ući na vrata sigurnog grada: “narod pravedni koji čuva vjernost” (redak 2). Imajući na umu ove retke, kako biste opisali svoje iskustvo vjere u posljednje vrijeme?

Poraz Asiraca

Središte proučavanja: Izaija 36; 37; 38

PRVI DIO: Opći pregled

U prvom dijelu 36. poglavlja Knjige proroka Izaije (redci 1-10), vidimo da asirski veliki peharnik pokušava prevariti judejski narod i navesti ga da povjeruje u poruku asirskog kralja. On pokušava uvjeriti judejske vođe da ne vjeruju Bogu.

U Izaiji 37 kralj Ezekija žali zbog loših vijesti koje su donijeli njegovi službenici. Međutim, Gospodin šalje poruku Ezekiji koji potvrđuje svoju vjeru u Gospodina (Izaija 37,16-20).

Prema Izaiji 38, kralj Ezekija se razbolijeva i Bog ga preko proroka Izaije obavještava o predstojećoj smrti. Kralj Ezekija vapi Gospodinu i Gospodin mu odgovara dajući mu obećanje o još dodatnih petnaest godina života. Tijekom tog teškog razdoblja Ezekija piše divni psalam u kojem izražava svoje misli o Bogu i svojem mračnom iskustvu. U ovoj pouci proučavat ćemo tri glavne teme: 1) U koga ćemo se uzdati?; 2) Zašto trebamo imati povjerenje u Boga?; 3) Bog i nevolje.

DRUGI DIO: Komentar

U koga ćemo se uzdati?

Izaija 36—39 obuhvaća izvještaje koji opširno prikazuju još jedan vojni izazov s kojim se Juda suočava. Događaj se odigrava u vrijeme Ezekijine vladavine.

Knjiga Ljetopisa i Knjiga o kraljevima opisuju Ezekiju kao velikog vjerskog obnovitelja: “Prve godine prvoga mjeseca svojega kraljevanja otvorio je vrata doma Jahvina i popravio ih.” (2. Ljetopisa 29,3); “I reče levitima: ‘Čujte me, leviti! Sada se posvetite i posvetite Dom Jahve, Boga svojih otaca, i uklonite nečist iz Svetinje.’” (2. Ljetopisa 29,5) Biblijski izvještaj naglašava: “Pouz davao se u Jahvu, Boga Izraelova. Ni prije njega ni poslije njega ne bijaše mu ravna među kraljevima judejskim.” (2. o kraljevima 18,5)

Asirska sila podigla se na Izrael i Samarija biva porobljena “stoga što nisu poslušali glas Jahve, Boga svoga, i što su prekršili njegov

Savez" (2. o kraljevima 18,12). Međutim, asirska vojska također "napade utvrđene judejske gradove" (2. o kraljevima 18,13). Čini se da teške okolnosti podjednako snalaze i dobre i zle ljude.

Zbog određenog razloga Ezekija se buni protiv Asirije i kriza dostiže vrhunac. Veliki peharnik, Sanheribov izaslanik, dolazi k judejskom kralju s porukom koja tvori srž izvještaja: "U koga se uzdaš?" (Izaija 36,5) Navedene su određene mogućnosti koje pred Ezekijom stoje kao izbor: Uzdaš li se u Egipat (Izaija 36,6)? Uzdaš li se u Gospodina (Izaija 36,7)? Ili ćeš se uzdati u asirskoga kralja (Izaija 36,8)? Asirski izaslanik objašnjava vodama Božjeg naroda zašto nije prikladno da se uzdaju u druge, već samo u njega. "Eto, oslanjaš se na Egipat, na slomljenu trsku koja prodire i probada dlan onomu tko se na nju nasloni." (Izaija 36,6) Ne uzdaj se u Gospodina, prema riječima velikog peharnika: "Ne dajte da vas Ezekija zabludi govoreći vam: 'Jahve će vas izbaviti.' Jesu li bogovi drugih naroda izbacili svoje zemlje iz ruku asirskoga kralja? Koji su među svim bogovima tih zemalja izbacili svoju zemlju iz moje ruke, da bi Jahve izbavio Jeruzalem iz ruke moje?" (Izaija 36,18.20) Osim toga, on tvrdi da mu je Jahve rekao: "Idi na tu zemlju, i razori je!" (Izaija 36,10)

Konačno, asirski izaslanik pokušava uvjeriti predstavnike Jude da se uzdaju u Asiriju tako što će sklopiti sporazum s Asircima: "Sklopite mir sa mnom" i ja ću vas odvesti u "zemlju pšenice i mošta, u zemlju kruha i vinograda" (Izaija 36,16.17). Ako Juda pristane na to, pokazat će svoj prijezir prema Bogu.

Zašto trebamo imati povjerenje u Boga?

Zanimljivo je da asirski izaslanik zna da se Ezekija uzda u Gospodina. Čini se da se plaši vjere ovog vladara jer uvjerava predstavnike Jude da se ne uzdaju u Gospodina (Izaija 36,7): "Neka vas Ezekija ne hrabri pouzdanjem u Jahvu govoreći: 'Jahve će nas sigurno izbaviti.'" (Izaija 36,15) "Ne dajte da vas Ezekija zabludi govoreći vam: 'Jahve će vas izbaviti.'" (Izaija 36,18)

Biblijski izvještaj opisuje ključnu Ezekijinu vrlinu: "Pouzdao se u Jahvu, Boga Izraelova. Ni prije njega ni poslije njega ne bijaše mu ravna među kraljevima judejskim." (2. o kraljevima 18,5) Dakle, u tom kriznom trenutku Ezekija traži Gospodina i moli se. Njegova molba jedna je od najljepših molitava izgovorena u vrijeme nevolje:

"Jahve nad vojskama, Bože Izraelov, koji stoluješ nad kerubima, ti si Bog jedini nad svim kraljevstvima na zemlji, ti si stvorio nebo i zemlju. Prikloni uho, Jahve, i počuj! Otvori oči, Jahve, i vidi! Sanheribove ćudjer riječi koje poruči da izrugaju Boga živoga. ... Ali sada, Jahve, Bože

naš, izbavi nas iz ruke njegove, da spoznaju sva kraljevstva zemlje da si ti, Jahve, Bog jedini!" (Izaija 37,16.17.20)

Ezekijino pouzdanje Boga i priznavanje Njegove veličine vrijedno je pozornosti. Jahve je pravi Kralj svijeta; nitko nije kao On. Prema tome, On je vrhovni Vladar svemira, sva kraljevstva podložna su Njegovoj volji. Bog može izbaviti svoj narod. Veliki peharnik huli na Boga.

Bog i nevolje

Izaija 38 pruža nam značajne uvide u djelovanje našeg Boga. On je predstavljen kao Kralj, Stvoritelj i Spasitelj. On se brine za dobro svojeg naroda. Istodobno se brine za život svakog pojedinca.

Vidimo Božje zanimanje za Ezekiju kada se razbolio: "Ezekija se okrenu zidu i ovako se pomoli Jahvi. ... I Ezekija briznu u gorak plač." (Izaija 38,2.3) Bog šalje poruku Ezekiji preko proroka: "Ovako kaže Jahve, Bog oca tvoga Davida: 'Uslišao sam tvoju molitvu, vidio tvoje suze.'" (Izaija 38,5)

Usred ovakvih okolnosti Ezekija piše psalam. On izražava stanje svojega srca dok proživljava osobnu krizu, u ovom slučaju smrtonosnu bolest: 1) Ezekija ne niječe svoje stanje: "Na vratima Podzemlja mjesto mi je dano." (Izaija 38,10) Ne niječe prolaznost života: "Od jutra do noći skončat ćeš me." (Izaija 38,12) 2) Bolest unosi trenutke očaja u njegov život: "Zapomažem kao golubica, oči mi iščilješe gledajući uzgor. ... Gle, zbog mira imadah veliku gorčinu." (Izaija 38,14.17 — Varaždinska Biblija) 3) Međutim, Ezekija čeka na Boga: "U tjeskobi sam, Gospode, olakšaj mi! ... Ti ćeš me opet ojačati i sačuvati u životu." (Izaija 38,15.16 — Šarić) "Gospod je bio spreman da me spasi" (Izaija 38,20 — Šarić). 4) Osjeća da je Bog oprostio njegove grijeh: "Za leđa si bacio sve moje grijeh." (Izaija 38,17) 5) Ne njeguje mržnju prema Bogu: "Živi, živi, jedino on te slavi kao ja danas." (Izaija 38,19) 6) Svjedoči o Božjoj vjernosti: "Otac naučava sinovima tvoju vjernost." (Izaija 38,19)

John Oswalt ističe ključne pojedinosti u vezi s Ezekijinim iskustvom: "Ovdje se iznose dva važna teološka pitanja. Jedno je ponavljanje činjenice o ljudskoj bespomoćnosti i božanskoj pouzdanosti. Čak je i kralj bespomoćan pred napadom smrti. Čak su i najmoćniji nemoćni na njezinom putu. Zašto bismo se onda uzdali u smrtnike? S druge strane, Bog može i hoće istrgnuti osobu sa samih vrata smrti i vratiti je u život. On drži ključeve života i smrti i koristit će ih u našu korist. Zar se nećemo pouzdati u Njega?"

Drugo pitanje više se podrazumijeva nego što je objašnjeno. Međutim, javlja se u odgovoru na pitanje zašto se takva nedvosmislena izjava o Ezekijinoj smrtnosti i nemoći nalazi u knjizi. To je svjestan pokušaj

da se razjasni kako Ezekija nije obećani Mesija. Usprkos činjenici da se uzda u Boga i da je sposoban povesti narod natrag s ruba uništenja, on nije Dijete o kojem je Izaija govorio. On je utjelovio povjerenje koje je nužno ako narod želi služiti Bogu, ali on nije Onaj na kojem to povjerenje treba počivati. O Njemu potpunije otkrivenje (poglavlja 40—66) tek slijedi.” (*The Book of Isaiah, Chapters 1—39: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 682)

TREĆI DIO: Primjena

1. U koga se uzdate? Kao i u vrijeme Ezekijine vladavine, naša se vjera katkada stavlja na kušnju i mi se tada možemo uzdati u Boga ili u ljude. Kako vam nevolje mogu pomoći da se više uzdate u Boga?

2. Obratite pozornost na izvanredan opis Boga u Ezekijinoj molitvi u 37. poglavlju Knjige proroka Izaije. Pogledajte prethodni komentar i pročitajte Izaija 37,16-20. Kako je Bog uslišao Ezekijinu molitvu? Dok dajete odgovor, razmislite o ovom retku iz Knjige proroka Izaije: “Vratit će se putem kojim je došao, u grad ovaj neće ući — riječ je Jahvina. Grad ću ovaj štititi, zakriliti ga, sebe radi i rad sluge svoga Davida.” (Izaija 37,34.35)

3. Bog se ne brine samo o nacionalnim pitanjima, već i o osobnim. Bog šalje poruku bolesnom Ezekiji preko proroka Izaije: “Uslišao sam tvoju molitvu, vidio tvoje suze. ... Dodat ću tvome vijeku petnaest godina.” (Izaija 38,5)

Život ne treba uzeti zdravo za gotovo, već se prema njemu treba odnositi kao prema Božjem daru. Ako se u određenim trenucima suočavamo s borbama, trebamo okrenuti svoje lice prema “zidu” i moliti se Gospodinu. Kako nam izvještaj o Ezekiji pokazuje da će se Bog pobrinuti za nas?

“Tješite moj narod”

Središte proučavanja: Izaija 40,1-3

PRVI DIO: Opći pregled

Cijela Knjiga proroka Izaije puna je izmiješanih poruka o sudu i spasenju. Međutim, prvi dio Knjige proroka Izaije uglavnom se bavi porukom o Božjem sudu nad Judom. Drugi glavni dio knjige sadrži Božju poruku o tješnju Njegovog naroda. Izaija 40, poglavlje koje slijedi neposredno nakon prvog glavnog dijela (Izaija 1—9), služi kao uvod u poglavlja koja slijede.

Gospodin počinje umirujućom i jednom od najuvjerljivijih poruka u Bibliji: “Tješite, tješite moj narod, govori Bog vaš.” (Izaija 40,1) Ova poruka podsjetit će Božji narod na Njegovu vjernost Savezu.

Pisac ukazuje na iskustvo Izraelaca u pustinji. U to vrijeme ni Božji narod ni Mojsije nisu mogli vidjeti Gospodnju slavu, ali sada “svako će je tijelo vidjeti” (Izaija 40,5). Ova pouka podijeljena je na tri dijela: 1) Od uništenja do utjehe; 2) Pripravite put; 3) Otkrivena Slava Jahvina.

DRUGI DIO: Komentar

Od uništenja do utjehe

Promjena tema i njihovih naglasaka u Knjizi proroka Izaije dobro je poznata. Većina biblijskih komentara zapaža kontrast u temama između drugog (Izaija 40—66) i prvog dijela knjige (Izaija 1—39). Neki proučavatelji koriste ovu pojedinost da bi obranili gledište kako postoje dva pisca knjige. Međutim, zamjetno je da Izaija, kao što čine drugi proroci iz vremena prije ropstva, objavljuje poruku u kojoj se javlja dvostruki aspekt.

S jedne strane, proroci iz vremena prije ropstva glasnici su suda; oni objavljuju kraj razdoblja Božje naklonosti i blagoslova. Međutim, oni su također glasnici spasenja i objavljuju novo doba božanske milosti. Prema tome, proročki govor ovih glasnika mješavina je proročanstava o sudu i spasenju; to zapažamo i u Knjizi proroka Izaije.

Nema razloga ne poduprijeti mišljenje kako Izaija 40 spada u razdoblje prije izgnanstva kao utješno obećanje o budućem obnovljenju.

Prethodni dio koji obuhvaća tekstove do 40. poglavlja ima jasnu i osobitu poruku o sudu nad Judom i stranim narodima.

Jahvin dan dolazi. To će se dogoditi u bliskoj budućnosti; sud je blizu. Neće proći mnogo vremena, a ono najbolje od naroda i materijalnih izvora prijeći će u tuđe ruke.

U knjizi je jasno najavljeno: “Stoga će u ropstvo narod moj odvesti.” (Izaija 5,13) “Evo dolaze dani kada će sve što je u tvom dvoru, sve što su tvoji oci nakupili do danas, biti odneseno u Babilon. Ništa neće ostati”, kaže Jahve.” (Izaija 39,6)

Međutim, Jahve, neusporedivi Bog, okončat će nevolje svojega naroda. Nastupit će vrijeme izbavljenja i Izaija zapisuje ovu poruku o milosti (Izaija 40,1.2) koristeći se paralelizmom:

A. “Tješite, tješite moj narod,

B. govori Bog vaš.

A'. Govorite srcu Jeruzalema (utješno).”

Božja milost bit će ponovno očita jer Bog izjavljuje: “Da mu se [Judi] ropstvo okonča, da mu je krivnja okajana, jer iz Jahvine ruke primi dvostruko za sve grijeha svoje.” (Izaija 40,2)

Zapažamo da Gospodin želi da ova poruka bude prenesena Njegovim slušateljima na snažan način. Čini se da je poruka žurna zato što pisac koristi oblik imperativa *qir'û*, koji bi se ovdje mogao prevesti kao “objaviti”, “uzviknuti”, “pozvati”, “povikati” (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 3, str. 1129). Ovaj izraz proširuje značenje srodnijeg glagola “govoriti”. Izraz “moj narod” pokazatelj je zavjetnog odnosa između Boga i Njegovog naroda. Bog je vjeran svojoj zavjetnoj dužnosti predstavljanja i pružanja oprosta svojem narodu.

Pripravite put

Srž poruke 40. poglavlja Knjige proroka Izaije nalazi se u redcima 3-5: “Pripravite Jahvi put” (Izaija 40,3); “Otkrit će se tada slava Jahvina” (Izaija 40,5).

“Pripravite Jahvi put.” Ova rečenica nalazi se u kontekstu obnove Jude. Riječ je o povratnom putovanju iz ropstva. U ovoj se rečenici koristi jezik koji označava kretanje kralja. Čini se da će pojedini krajevi sa svojim planinama i brdima biti težak teren za kralja i njegovu povorku; prema tome, “poravnajte ... stazu” znači voditi, izravnati i ukloniti prepreke, kao kada se netko priprema primiti posjetitelja iz kraljevske obitelji (R. Laird Harris, ur., *Theological Wordbook of the Old Testament*, sv. 1, str. 417).

Od Babilona do Jeruzalema put je težak, ispresijecan planinama i opasnim područjima. Božja djeca ići će tim putem pa je zato istaknut zahtjev: "Pripravite Jahvi put kroz pustinju. Poravnajte u stepi stazu Bogu našem." (Izaija 40,3) Glasnik moli za ravan put jer se Juda treba vratiti bez velikih zastoja.

Pozornosti je vrijedan pragmatični jezik u ovom odlomku, pogotovo riječi povezane s putem. Na ovaj način pisac pokušava povezati Božje uzvišeno pojavljivanje s elementima koji se često koriste. Takvi izrazi naglašavaju prisutnost Boga koji se ne vidi, ali koji je stvaran, pokazujući na taj način da će Božja umiješanost u povijesti Njegovog naroda također biti stvarna.

Otkrivena Slava Jahvina

Čini se da odlomak u Izaiji 40,1-3 upućuje na određena iskustva Izraelaca u vrijeme putovanja kroz pustinju, pogotovo ona koja su zabilježena u Izlasku 33,18-23.

Izraelci primaju nalog da krenu s gore Horeba i pođu naprijed. Dakle, Bog kaže Mojsiju: "Idi! Putuj odavde, ti i narod koji si izveo iz zemlje egipatske" (Izlazak 33,1), ali "ja s vama neću poći" (Izlazak 33,3).

Čini se da je Mojsije uznemiren i zato moli Gospodina: "Stoga, ako uživam tvoju blagonaklonost, objavi mi svoje putove" (Izlazak 33,13), a u 18. retku Mojsije dodaje svojoj molbi: "Pokaži mi svoju slavu."

Mojsije povezuje *k^ebôd* (slava) s vidljivom pojavom Gospodina. Dakle, u ovom slučaju molba neće biti odobrena. Ipak, Gospodin odgovara u 19. retku: "Dopustit ću da ispred tebe prođe sav moj sjaj i pred tobom ću izustiti svoje ime Jahve. Bit ću milostiv kome hoću da milostiv budem; smilovat ću se kome hoću da se smilujem." Međutim, u sljedećem retku On kaže: "A ti moga lica ne možeš vidjeti i na životu ostati." (Izlazak 33,20)

Pisac Petoknjižja pokazuje kako Gospodin preusmjerava pitanje. Bog ističe svoje otkrivenje u pogledu osobina, a ne vanjske pojave. Kao da želi istaknuti apstraktnost svojeg Bića zato što se Bog ne može vidjeti u normalnim okolnostima.

Pozornom raščlambom odlomka iz Petoknjižja, možemo zapaziti određenu povezanost ili utjecaj na Knjigu proroka Izaije, pogotovo na 40. poglavlje. Zajednički pojam u oba odlomka hebrejski je izraz *k^ebôd Jahve* ("Slava Jahvina"). Ovdje se kao najznačajniji javljaju kontrasti između dvaju izvještaja koje ističe Izaija.

Dok je u Postanku put težak i pun stijena, u Knjizi proroka Izaije put je popločan, poravnan i svako tijelo može vidjeti Slavu Jahvinu (vidi Izaija 40,3-5). U Izaiji 52 kontekst je sličan kao u 40. poglavlju i čak u

Postanku 33. Izaija 52,10 glasi: “Ogolio je Jahve svetu svoju mišicu pred očima svih naroda, da svi krajevi zemaljski vide spasenje Boga našega.”

Očita je veza između ovih triju ulomaka. Prvi zajednički pojam jest put ili staza, iako su prikazani drugačije. U Izlasku 33 u pitanju je težak put. U Izaiji 40 prikazuje se ravan put, a u Izaiji 52 putovi se nalaze na brdu. Nadalje, u Izlasku 33 Jahve pokazuje svoja leđa; s druge strane, u Knjizi poroka Izaije javlja se ruka Gospodnja i Njegova sveta mišica. U Izlasku Mojsije jedva može vidjeti Slavu Jahvinu, a u Knjizi proroka Izaije u 40. poglavlju može je vidjeti svako tijelo; u Izaiji 52 također je mogu vidjeti svi narodi. U Izaiji 40 pokazana je Gospodnja slava, dok je u Izaiji 52 pokazano Njegovo spasenje. Prema tome, Izaija 52 pojašnjava što *k^cbôd Jahve* znači u Izaiji 40. Ljudski rod može prepoznati Slavu Jahvinu; to je moćno Božje djelo spasenja Jude.

U ovom trenutku našeg proučavanja korisno je zapaziti kako izraz “Slava Jahvina” ima više primjena u Bibliji. U nekim slučajevima Gospodnja slava odnosi se na Jahvu, Njegovo veličanstvo koje čak ni serafini ne mogu promatrati, i Njegovu skrivenu svetost. Ipak, u drugim kontekstima, uglavnom u Knjizi proroka Izaije, Gospodnja slava jednaka je Njegovim djelima, važnosti i težini (doslovno) usred Njegovog naroda. Prema tome, Izaija pojačava značenje izraza *k^cbôd Jahve*. On pojašnjava da je Božje djelo (Njegovo oslobođenje ili spasenje) stvarno kao da je prisutan On osobno. Njegovo obećanje o zauzimanju za svoj narod mora se shvatiti doslovno.

TREĆI DIO: Primjena

1. Bog je na mnoge načine govorio svojem narodu u prošlosti, a i danas mu upućuje poruku utjehe i oprosta.

- Koja vam biblijska obećanja pružaju najveću utjehu?

- S druge strane, važan dio poruke judejskom narodu glasi “da mu je krivnja okajana” (Izaija 40,2).

- Zašto je važno da narod primi Božji oprost? (Pročitajte Marko 2,9: “Što je lakše, uzetomu reći: ‘Opraštaju ti se grijesi’, ili reći: ‘Ustani, uzmi svoju postelju i hodaj!’?” i 1. Ivanova 2,12: “Dječice, pišem vama jer su vam oprošteni grijesi zahvaljujući njegovu imenu.”)

2. Rečenica “Glas jednoga koji više u pustinji” protumačena je u Evanđelju po Ivanu (1,23) kao objavljivanje prvog Isusovog dolaska od strane Ivana Krstitelja. On poziva narod da se pokaje i da se krsti vodom u znak pokajanja. Kako vi svojim glasom objavljujete Radosnu vijest?

3. Kako se Božja slava može shvatiti u svjetlu Ivana 1,14: “I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama. I mi smo promatrali slavu njegovu, slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca.”

Da služi i spasi

Središte proučavanja: Izaija 41

PRVI DIO: Opći pregled

Postoji određena veza između odlomaka u Izaiji 1 i Izaiji 41. Zapažamo je u pozivu upućenom Judi u Izaiji 1,18: “Hajde, dakle, da se pravdamo.” U Izaiji 41,1 upućuje se sličan poziv: “Zajedno pristupimo k sudu.” Međutim, u ovom slučaju poziv obuhvaća širi prostor i samim tim širi događaj: “krajeve zemaljske” (redak 5).

Izraz *mišpât* (sud, Izaija 41,1) na hebrejskom jeziku također bi mogao značiti “spor”, “slučaj”, “pravni zahtjev” (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 2, str. 651). Ovaj pojam po značenju je vrlo sličan hebrejskoj riječi *niwâkhâ* (raspravljati [u parnici]) u Izaiji 1,18 (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 2, str. 410). U Izaiji 41,21 pojačava se misao o pravnom sporu i upućuje na Izaiju 1,18: “Iznesite svoj spor, kaže Jahve, predočite dokaze.”

U sljedećim redcima otkrivaju se obje strane u sporu: s jedne strane Bog, a s druge strane Izrael, sluga.

Bog je u 41. poglavlju, opisan na mnogo načina: kao “Svetac Izraelov”, Otkupitelj, Stvoritelj i Kralj. A Izrael ili Juda opisani su kao “moj sluga”, “moj izabrani” i “moj prijatelj”, što upućuje na Abrahama.

I u ovoj ćemo pouci istraživati tri glavne teme: 1) Bog Saveza; 2) Bog i drugi nazivi; 3) Sluga Izrael.

DRUGI DIO: Komentar

Bog Saveza

U 41. poglavlju Knjige proroka Izaije Bog je prikazan na nekoliko načina. Kada se o Bogu govori u vezi s Njegovim narodom i njihovim zavjetnim odnosom, u Bibliji se koristi ime Jahve. Izaija u svojoj knjizi koristi ovo ime oko 450 puta. Izraz se javlja 6.828 puta u hebrejskoj Bibliji (David J. A. Clines, *The Dictionary of Classical Hebrew*, sv. 4, str. 122).

U Petoknjižju se iznosi jasan opis ovog imena. Ova pouka raščlanjuje pojedine retke povezane s osobom na koju upućuje Izaija: s Abrahamom. Postoje tri značajna trenutka u zavjetnom odnosu između Boga i Abrahama, s tim da se ovdje upotrebljava božansko ime Jahve: 1) Jahve poziva Abrahama i obećava mu da će od njega učiniti velik narod (Postanak 12,1-3), 2) Jahve čini Savez (Postanak 15,1-21) i 3) Jahve potvrđuje Savez (Postanak 17,1-27). Nekoliko izraza u Postanku 12 otkriva osobni odnos između Jahve i Abrahama. "Koje ću ti pokazati ... blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličat." (Postanak 12,1,2)

Drugi odlomak, Postanak 15, također počinje izrazom Jahve. Zavjetni prizor obuhvaća Božji govor o osobnoj skrbi za Abrahama: "Ne boj se, Abrame, ja sam ti zaštita." (Postanak 15,1) U Postanku 15,2-6 opisuje se rasprava koja se vodi pred Jahvom, u kojoj Abram izražava svoju zabrinutost u vezi s ispunjenjem Saveza. U Postanku 15,7 Jahve ponavlja Abram u svoje ime: "Ja sam Jahve koji sam te odveo iz Ura Kaldejskoga da ti predam ovu zemlju u posjed", a u Postanku 15,18 jasno se pokazuje povezanost između imena Jahve i Saveza: "Toga je dana Jahve sklopio Savez s Abramom rekavši: 'Potomstvu tvojemu dajem zemlju ovu.'"

U Postanku 17 Jahve ponovno razgovara s Abramom. Izvještaj ukazuje na osobni odnos — "mojim hodi putem i neporočan budi" (Postanak 17,1) — i govori nam da će Savez biti stvaran: "A Savez svoj ja sklapam s tobom." (Postanak 17,2) To se ponavlja u Postanku 17,4 i utječe na promjenu imena jednog od članova Saveza, Abrama: "I nećeš se više zvati Abram — već Abraham će ti ime biti." (Postanak 17,5)

Prema propisima Saveza, imenu Jahve katkad se dodaje izraz Elohim (Bog), a katkad Gospodin Bog ili Gospodin Bog tvoj. U Abrahamovom iskustvu vidjeli smo da je ime povezano sa zavjetnim činom i osobnim odnosom s Jahvom.

U 41. poglavlju Knjige proroka Izaije nalazimo elemente Saveza. To zaključujemo ne samo iz upotrebe imena Jahve, već i iz upućivanja na Izraela kao "izabrani" narod (Izaija 41,8). Spominjanje Abrahama, važno ime u Savezu s Izraelom, još je jedan čimbenik koji ovo nagovještava. Međutim, kao što je rečeno, ime Jahve povezano je s Božjim osobnim odnosom s Njegovim narodom. U Izaiji 41 pojašnjava se narav ovog odnosa. Jahve naziva Abrahama svojim prijateljem (Izaija 41,8), a to ponavlja i na kraju rečenice: "Ja, Jahve, koji sam prvi i bit ću ovaj isti s posljednjima!" (Izaija 41,4)

Izraz "ovaj isti" John Oswalt objašnjava na sljedeći način: "On je s nama u dobru i u zlu, ovisno o našem odgovoru. Nitko nije kao On; On je jedino neovisno Biće u svemiru, jedini koji može reći: 'Ja Jesam.'"

(*The Book of Isaiah, Chapters 40—66: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 84)

Oswalt ovdje također zapaža određenu povezanost s Knjigom proroka Izaije i Novim zavjetom. On kaže: “Pravi prijevod izraza ‘nî hû’ u Septuaginti, ‘ja isti’, glasi *ego eimi*. Činjenica da je Isus primijenio ovaj izraz na sebe (usporedi Ivan 8,58; 18,5) mnogo govori o Njegovom osjećanju identiteta.” (*The Book of Isaiah, Chapters 40—66: The New International Commentary on the Old Testament*, str. 84,85)

Bog i drugi nazivi

U 41. poglavlju Knjige proroka Izaije naglašene su još neke Gospodnje osobine. On je Svetac. “Ja sam pomoć tvoja — riječ je Jahvina — Svetac Izraelov tvoj je otkupitelj.” (Izaija 41,14) Slična misao izražena je u Izaiji 41,20: “Ruka Jahvina to učini, Svetac Izraelov stvori sve.”

“Svetac” je jedna od glavnih Gospodnjih titula u Knjizi proroka Izaije i čini jednu od glavnih tema knjige. Izrazom “Svetac” Izaija se koristi 33 puta. Kao što je pokazano u 2. pouci, “svet” se odnosi na “čistoću, savršenstvo i skrivenu Jahvinu slavu”. Svetost je srž Njegovog Bića. Ime “Svetac” podrazumijeva moralno mjerilo naroda. Ovaj poziv na svetost ukorijenjen je u Mojsijevom zakonu, utemeljen na Božjoj samoobjavi svojeg savršenstva: “Govori svoj zajednici Izraelaca i reci im: ‘Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš!’” (Levitski zakonik 19,2)

Titulom “Sveti” prorok Izaija povezuje druge dvije Božje osobine kao Stvoritelja i Otkupitelja. Pojam Boga kao našeg Stvoritelja izražen je u divnom paralelizmu u Izaiji 41,20: “Nek’ svi vide i nek’ znaju, nek’ promisle i nek’ shvate: ruka Jahvina to učini, Svetac Izraelov stvori sve.”

Gospodin je u Izaiji 41 opisan kao Otkupitelj: “Svetac Izraelov tvoj je otkupitelj.” (redak 14) Hebrejska riječ koja se obično prevodi kao “otkupitelj” ima značenje “onaj koji ponovno traži kao svoje” ili “onaj koji traži za sebe” (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 1, str. 169)

Gospodnje osobine kao Stvoritelja i Otkupitelja Izraela posebno su naglašene u ovom dijelu knjige. Primjer zapažamo u Izaiji 43,1: “Sada ovako govori Jahve, koji te stvorio, Jakove, koji te sazdao, Izraele: ‘Ne boj se, jer ja sam te otkupio; imenom sam te zazvao: ti si moj!’”

Usporedo s “Jahve” Izaija upotrebljava još jedno ime — “kralj Jakovljevi” (Izaija 41,21). Nema sumnje da je to mesijanska titula. Prema tome, Bog je u Izaiji 41 opisan različitim imenima i titulama. Zanimljivo je da se u Izaiji 43,15 pisac koristi skoro istim izrazom kojim upućuje na Boga: “Ja sam Jahve, Svetac vaš, stvoritelj Izraelov, kralj vaš!”

Sluga Izrael

Gospodin je u Izaiji 41 imenovan različitim titulama. Isto tako je i Izrael u svojem zavjetnom odnosu s Bogom dobio nekoliko titula. Na primjer, u odnosu na Boga Izrael je “sluga”, “izabrani” i “prijatelj”.

Na mnogim mjestima u Knjizi proroka Izaije, Izrael, ili točnije ju-dejski narod, sluga je Gospodnji. Između ostalih redaka, usporedite: Izaija 41,8,9; 44,1,21; 45,4; 48,20; 49,3.

U Izaiji 41,8 nagovještavaju se mnoge važne pojedinosti o sluzi: “Ti, Izraele, slugo moja, Jakove, kog sam izabrao, potomče Abrahama, mojega ljubimca!”

Alec Motyer prepoznaje četiri osobine sluge u ovom retku: “Prvo, Izrael je postao Gospodnji sluga božanskim izborom (Izaija 41,8b,9d; Efežanima 1,4); drugo ... odnos je počeo s Abrahamom. ‘Moj prijatelj’ (2. Ljetopisa 20,7; [Jakov] 2,23) doslovno znači ‘moj voljeni / koji me je volio’. Treće, govori nam se da proširenje zavjetnog obećanja na Abrahamovo potomstvo (Postanak 17,7) i dalje vrijedi (izabrani, a ne odbaćeni); i četvrto ... svojim izborom i pozivom Abrahama, Gospodin je pokazao da se Njegova sila širi do zemaljskih krajeva ... do najdaljih zakutaka. U svemu ovom ne postoji nikakva funkcija koju sluga može obavljati, već samo znači da Izrael ima počasni položaj.” (J. Alec Motyer, *Isaiah: An Introduction and Commentary, Tyndale Old Testament Commentaries*, sv. 20, str. 286)

TREĆI DIO: Primjena

1. Naš Bog predstavljen je u Bibliji na mnogo načina. On je uzvišeni Elohim, vrhovni Vladar svemira i transcendentni Bog. Međutim, Bog je i osobni Bog i da bi to pokazali, biblijski pisci upotrebljavaju ime Jahve. Jahve je Bog Saveza, Bog osobne zajednice s ljudskim bićima.

Kako razlikujete ta dva Božja aspekta u odnosu na Njegova stvorenja? Pročitajte Postanak 1,1; 12,1 dok tražite odgovor na ovo pitanje.

2. Bog se u Izaiji 41 otkriva na mnogo različitih načina. Knjiga upućuje na Gospodina kao na “Sveca Izraelova”, Otkupitelja, Stvoritelja i Kralja. Koja je od ovih titula posebno važna za vas u vašem životu i zašto?

Učiniti nezamislivo

Središte proučavanja: Izaija 50; 52; 53

PRVI DIO: Opći pregled

U ovoj ćemo pouci proučavati poruku o mesijanskom Sluzi iz 50., 52. i 53. poglavlja Knjige proroka Izaije.

Sluga Jahvin glavna je tema u Knjizi proroka Izaije. U Izaiji 52 i 53 nalazi se važna pjesma o Sluzi Jahvinu. Postoje mnoge rasprave među proučavateljima o tome tko je sluga u pjesmi. Pojedinci smatraju da je sluga u tim poglavljima Izrael. Međutim, sama Knjiga proroka Izaije pruža određene uvide koji nam mogu pomoći da jasno utvrdimo da je sluga Mesija. Pjesma prvo opisuje Mesiju kao Kralja (Izaija 52,7.8); drugo, opisuje Ga kao Spasitelja i Otkupitelja (Izaija 52,9-15); konačno, opisuje Ga kao Onoga koji strada (Izaija 53).

U ovoj pouci istražujemo tri glavne teme: 1) Jahve kao sluga; 2) Mesija, Sluga Jahvin; 3) Mesija, Otkupitelj i Kralj.

DRUGI DIO: Komentar

Jahve kao Sluga

Dok proučavamo Pjesmu o Sluzi Jahvinu (Izaija 52; 53), trebamo proučiti i prethodno poglavlje. Izaija 50 počinje rečenicom: “Ovako govori Jahve.” (Izaija 50,1) Jahve je taj koji kaže: “Isušujem more, u pustinje rijeke pretvaram. ... Nebesa oblačim u tminu i kostrijet im dajem za pokrivač!” (Izaija 50,2.3) U sljedećim redcima Jahve izjavljuje da je to učinio “Gospod Jahve”. Jahve objavljuje: “Gospod Jahve dade mi jezik vješta da znam riječju krijepiti umorne.” (Izaija 50,4); “Gospod Jahve uši mi otvori; ne protivih se niti uzmicah.” (Izaija 50,5); “Gospod mi Jahve pomaže, zato se neću smesti.” (Izaija 50,7); “Gle, Gospod mi Jahve pomaže, tko će me osuditi?” (Izaija 50,9)

Sljedeći redak (Izaija 50,10) izražen je kao paralelizam koji pruža objašnjenje:

A. “Tko god se od vas Jahve boji, nek’ poslušaj glas Sluge njegova!

B. Tko u tmimi hodi, bez tračka svjetlosti,

A’. nek’ se uzda u ime Jahvino, nek’ se na Boga svog osloni.”

Jasno je da je Sluga istovjetan s Jahvom u stihu A, kao što je Bog istovjetan s Jahvom u stihu A'.

Ellen G. White tumači ovo poglavlje na sljedeći način: "Nije li Obećani preko proroka Izaije o sebi prorekao: 'Leđa podmetnuh onima što me udarahu, a obraze onima što mi bradu čupahu, i lica svoga ne zaklonih od uvreda ni od pljuvanja?' (Izaija 50,6)" (*Djela apostolska*, str. 141; u izvorniku 225)

Mesija, Sluga Jahvin

U 52. i 53. poglavlju Knjige proroka Izaije iznosi se na nekoliko razina jedan od najboljih prikaza Mesije. Prvo, ova poglavlja prikazuju Mesiju kao Kralja (Izaija 52,7.8), i drugo, kao Izbavitelja i Otkupitelja (Izaija 52,9-15). Slijedi treća razina na kojoj se Mesija prikazuje kako strada (Izaija 53). Ova pouka počinje posljednjom razinom jer se čini da pisac navodi ove tri razine obrnutim redoslijedom.

Ako slijedimo nadahnuto tumačenje, nema sumnje da je ovaj Sluga koji strada Krist. "Da bi se ispunila riječ koju kaza prorok Izaija: 'Gospodine, tko je vjerovao našem propovijedanju? Komu li bijaše objavljena snaga Gospodnja?' ... To reče Izaija kad je vidio njegovu slavu i o njemu govorio.' (Ivan 12,38.41)

Jasno je da se Sluga žrtvuje kao zamjena, kao što je pokazano u sljedećim redcima: "On je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo." (Izaija 53,4) "Za naše grijehе probodoše njega, za opacine naše njega satriješe. ... Njegove nas rane iscijeliše." (Izaija 53,5) "A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviju." (Izaija 53,6) "Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti." (Izaija 53,11)

Ellen G. White piše: "Pavao je pokazao kako je Bog tijesno povezo žrtvenu službu s proročanstvima o Onome koji je bio odveden 'k'o jagnje na klanje'. Mesija je trebao dati svoj život 'za naše grijehе'. Gledajući prizor Spasiteljeve žrtve pomirnice stoljećima unaprijed, prorok Izaija posvjedočio je da se Božji Jaganjac sâm 'ponudio na smrt i među zlikovce bi ubrojen, da grijehе mnogih ponese na sebi' (Izaija 53,5.12). Pretkazani Spasitelj trebao je doći ne kao ovozemaljski kralj, izbavitelj židovskog naroda od zemaljskih tlačitelja, već kao čovjek među ljudima, da živi životom siromaštva i poniženja i da na kraju bude prezren, odbaćen i pogubljen. Spasitelj prorečen u starozavjetnim Pismima trebao se sâm žrtvovati za pali ljudski rod i tako ispuniti zahtjeve prekršenog Zakona. U Njemu je slika žrtve postala stvarnost, a Njegova smrt na križu dala je smisao cijelom židovskom sustavu." (*Djela apostolska*, str. 142,143; u izvorniku 227.228)

Mesija, Otkupitelj i Kralj

Pjesma o Sluzi Jahvinu u Izaiji 52 naglašava još dvije faze rada mesijanskog Sluge.

Nakon izvršenog pomirenja Sluge kao zamjene, moguće je otkupljenje Njegovog naroda. “Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo.” (Izaija 53,10) Ovo je također slika iz 52. poglavlja Knjige proroka Izaije (počevši od druge polovine 9. retka). Prizor otkupljenog naroda više ne uključuje sliku Sluge koji strada, već sliku hrabrog ratnika koji “je pokazao svetu mišicu svoju” (Izaija 52,10 — Šarić). Sveta mišica simbol je Njegove sile, koja čini mogućim spasenje Njegovog naroda.

Taj prizor u Izaiji 52 ostavlja na nas dojam svojom silom i veličanstvenošću. U središtu se nalazi slika zapovjednika, uzvišenog vođe: “Uzdignut će se i uzvisiti i biti veoma visoko.” (Izaija 52,13)

Postoji divan razlog za Njegovo uzdizanje: konačni uspjeh Njegovog poslanja. Jahve objavljuje uzdizanje svojega Sluge zbog Njegove zadovoljavajuće smrti za grijeh Njegovog grešnog naroda i pogana (vidi: F. Duane Lindsey, *The Servant Songs: A Study in Isaiah*, str. 138)

Iako “mu je lice bilo neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka”, On će ipak “mnoge zadiviti narode, i kraljevi će pred njim usta stisnuti” (Izaija 52,14.15). Svi narodi bit će svjedoci Njegovog uzdizanja jer kao što čitamo, On će biti uzdignut “pred očima svih naroda, da svi krajevi zemaljski vide spasenje Boga našega” (Izaija 52,10).

Sljedeća faza u pjesmi (premda se, tehnički govoreći, prema redoslijedu pojavljivanja u Knjizi proroka Izaije ovaj odlomak javlja prvi) jest Mesija kao Kralj. Mesija je otkupio svoj narod; djelo je završeno. Sada kraljev glasnik objavljuje Sionu: “Bog tvoj kraljuje!” (Izaija 52,7) “Čuj, stražari ti glas podižu, zajedno svi kliču od radosti” (Izaija 52,8) i, kao što je najavljeno prije, “veličini njegove vladavine i miru neće biti kraja” (Izaija 9,7 — Varaždinska Biblija).

Bog otkupljuje svoj narod od tlačenja, nevolje i robovanja stranim narodima, posebno Babilonu, i vraća ga u njegovu domovinu, Jeruzalem. Bog također šalje Isusa Krista, Mesiju, kao Slugu koji strada da umre na križu i otkupi svoj narod i sva ljudska bića koja Ga prime iz ropstva grijehu. Jednoga dana On će povesti svoje otkupljenike kući i tada će zauvijek vladati.

“Ovdje prorečeno izbavljenje odnosilo se, prvo, na izbavljenje doslovnog Izraela od naroda koji su ga tlačili (vidi Izaija 40,1; 44,28—45,13), a zatim na sveopće izbavljenje od grijeha i svega zla preko Sluge Jahvina (vidi Izaija 41,8; 42,1) iz 53. poglavlja, odnosno Mesije. ... Njego-

va sila kojom izbavlja svoj narod i poslije pobjeda Evanđelja pokazuju da vlada On, a ne Sotona.” (SDA Bible Commentary, sv. 4, str. 287)

TREĆI DIO: Primjena

1. U ovoj pouci proučavali smo o Mesiji kao Sluzi Jahvinu. Što mislite, zašto nam se Gospodin odlučio otkriti kao Sluga? Pročitajte Izaija 52; 53.

2. Kako razumijete sljedeći redak: “Al’ se Jahvi svidje da ga pritisne bolima.” (Izaija 53,10)? Kako nam apostol Pavao pomaže da shvatimo ovu tajnu, kao što je rečeno u ovom retku: “Njega koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini mjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom.” (2. Korinćanima 5,21)?

3. Naša nada nalazi se u činjenici da Bog koji je izbavio svoj narod u prošlosti, dolazi u skoroj budućnosti povesti svoj narod u novi Jeruzalem. Prema Knjizi proroka Izaije, na pozornicu ovozemaljske povijesti izišla su mnoga kraljevstva, a na kraju su nestala.

Što je s Mesijinim kraljevstvom? Koliko će trajati vladavina “Sina Čovječjeg”? Pročitajte Daniel 7,14: “Njemu bi predana vlast, čast i kraljevstvo, da mu služe svi narodi, plemena i jezici. Vlast njegova vlast je vječna i nikada neće proći, kraljevstvo njegovo neće propasti.”

Pružanje ljubavi

Središte proučavanja: Izaija 55

PRVI DIO: Opći pregled

Izaija 55 jedinstveno je poglavlje. Mnogim ljudima pomoglo je da shvate kako je spasenje namijenjeno svim grešnicima koji se žele spasiti. Ljudi se ne spašavaju svojim pravednim djelima, već zahvaljujući onome što je Bog učinio za njih preko Sluge Jahvina.

Poglavlje se može podijeliti na dva dijela. Prvi obuhvaća ulomak od 1. do 5. retka, a drugi od 6. do 13.

Ova pouka istražuje dva važna izraza: “živjeti” i “tražiti”, u vezi s pozivom ispunjenim ljubavlju: Vratite se Gospodinu.

Proučavat ćemo tri teme: 1) Milost za sve; 2) Kako zadobiti istinski život; 3) Povratak Jahvi.

DRUGI DIO: Komentar

Milost za sve

Pjesma o Sluzi Jahvinu na slikovit način opisuje Mesijino djelo za ljude. On umire umjesto njih. U Izaiji 54 čitamo kako Bog čini sve ne bi li nam osigurao spasenje: “Nek’ se pokrenu planine i potresu brijezi, al’ se ljubav moja neće odmać’ od tebe, nit’ će se pokolebati moj Savez mira, kaže Jahve koji ti se smilovao.” (Izaija 54,10) Poglavlje završava obećanjem Njegovom narodu: “To im je pobjeda od mene — riječ je Jahvina.” (Izaija 54,17)

Prema tome, rečeno jezikom ljubavi, Izaija govori o otkupljenju koje daje Bog. Međutim, slobodan i milostivi poziv upućen svima koji su “gladni i žedni” treba biti prihvaćen. U 55. poglavlju Knjige proroka Izaije naglašava se da ljudi trebaju prihvatiti spasenje koje im je omogućio Gospodin. Zato poglavlje započinje pozivom: “O svi koji ste žedni, dođite na vodu; ako novaca i nemate, dođite. Bez novaca i bez naplate kupite vina i mlijeka!” (Izaija 55,1)

Ovaj poziv otvara vrata svima i obuhvaća ljude sa svih strana. Poziv daleko prelazi granice Jude. Nitko ne mora platiti jer je dug koji je nemoguće vratiti na čudesan način namiren za svakoga od nas.

U Izaiji 55,3 pisac jasnim paralelizmom dodatno objašnjava što poziv obuhvaća:

- A. "Priklonite uho
- B. i k meni dodite,
  - A'. poslušajte,
  - B'. i duša će vam živjeti."

Zanimljivo je zapaziti da je prirodna posljedica poziva "k meni dođite" "i duša će vam živjeti". Osnovno značenje hebrejskoga glagola u posljednjoj rečenici, *hyh*, jest "živjeti" ili "ostati na životu" (David J. A. Clines, ur., *Dictionary of Classical Hebrew*, sv. 3, str. 204,205). Smisao mu je "spasiti život". C. F. Keil smatra da ovaj izraz sadrži misao ne samo o ostajanju na životu, već o zadobivanju istinskog života (*Minor Prophets, Commentary on the Old Testament in Ten Volumes*, sv. 10, str. 279) Čini se da se ovdje *hyh* koristi u smislu "vratiti se u život" ili "ponovno oživjeti".

Dakle, prema ovom retku jedini način da zadobijemo istinski život, kao narod i kao pojedinci, jest da čujemo Božji poziv i da dođemo k Njemu.

Kako zadobiti istinski život

U drugom dijelu 55. poglavlja Knjige proroka Izaije, od 6. do 13. retka, naglašava se misao izražena u prvom dijelu. To se postiže upotrebom još jednog ključnog izraza, hebrejskoga glagola *drš*, koji se prevodi kao "tražiti", primjerice:

"Tražite Jahvu dok se može naći, zovite ga dok je blizu!" (Izaija 55,6)

Glagol *drš* koristi se u imperativu, što znači da ne upućuje samo savjet, već izriče zapovijed. Osnovno značenje glagola *drš* je "tražiti" i ima konotaciju "bogoslужja i posvećenosti". Druga moguća značenja jesu "savjetovati se, pitati, tražiti vodstvo, brižljivo tražiti" (David J. A. Clines, ur., *Dictionary of Classical Hebrew*, sv. 2, str. 473; Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, sv. 1, str. 233).

Traženje Jahve nije neko strano iskustvo izraelskog naroda. Izraelcima je savjetovano da traže Jahvu dok žive među poganskim narodima: "Ondje ćeš tražiti Jahvu, Boga svoga. I naći ćeš ga ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom." (Ponovljeni zakon 4,29)

Traženje Jahve također je osobno iskustvo. Rebeka traži Jahvu u svojoj teškoj trudnoći: "No djeca se u njezinoj utrobi tako sudarala te

ona uzviknu: 'Ako je tako, zašto ću živjeti!' Ode, dakle, da se posavjetuje s Jahvom." (Postanak 25,22) Na isti se način Božji narod poziva da traži Jahvu, pogotovo u teškim trenucima.

U 2. o kraljevima 22 iznosi se iskustvo kralja Jošije kada kaže: "Idite i upitajte Jahvu o meni i o narodu, i o svoj Judeji, zbog ove knjige što je nađena." (redak 13)

U određenim slučajevima traženje Jahve povezano je s istinskim bogoslužjem i čista je suprotnost klanjanju idolima (Jeremija 8,2). "Ipak se našlo nešto dobro u tebe: uklonio si ašere iz zemlje i pregnuo svim srcem da tražiš Jahvu!" (2. Ljetopisa 19,3)

Traženje Jahve također je povezano sa zavjetnim odnosom: "Zavjetovao si se da će tražiti Jahvu, Boga svojih otaca, svim srcem i svom dušom." (2. Ljetopisa 15,12) A slično tome, o Jošafatu je rečeno da nije hodao putovima Baala, nego je "tražio Boga svojih otaca i hodio po njegovim zapovijedima" (2. Ljetopisa 17,4). Psalmist izjavljuje: "Blaženi oni koji čuvaju propise njegove, čitavim srcem njega traže." (Psalam 119,2)

Ako ne tražimo Gospodina, posljedica je ponašanje koje promašuje cilj, kao što vidimo u slučaju Roboama, o kojem je rečeno: "Činio je zlo, jer nije pregnuo srcem da traži Jahvu." (2. Ljetopisa 12,14) Onaj tko ne traži Gospodina nije razuman: "Jahve s nebesa gleda na sinove ljudske da vidi ima li tko razuman Boga da traži." (Psalam 14,2)

Pravna upotreba riječi *drš* uz Jahvu kao subjekt znači zahtjev. David Deninger smatra da "proroci upozoravaju na dvije zloupotrebe: traženje drugih umjesto Jahve i prazno traženje Boga" (Willem A. VanGemeren, ur., *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, sv. 1, str. 995).

Ukratko rečeno, čin traženja Jahve uvijek ukazuje na obnavljanje odnosa i zadobivanje istinskog života. U Izaiji 58,2 pruža se daljnji uvid u traženje Jahve: "Dan za danom oni mene traže i žele znati moje putove, kao narod koji vrši pravdu i ne zaboravlja pravo Boga svoga."

Povratak Jahvi

Izaija 55 počinje otvorenim pozivom onima koji žele spasenje. On je upućen svima. To je poziv koji unosi korjenitu promjenu u životu dok se primatelj kreće iz jednog spasonosnog iskustva u drugo. Zašto je takva promjena nužna? Zbog grijeha.

Knjiga jasno govori o tome što je za Boga grijeh. Poruka nade upućena Judi u 40. poglavlju Knjige proroka Izaije počinje riječima: "Jer iz Jahvine ruke primi [Jeruzalem] dvostruko za sve grijeha svoje."

(Izaija 40,2) Grijeh se u Knjizi proroka Izaije opisuje kao hodanje daleko od Gospodnjih putova. Označava život suprotan Božjim uputama (Izaija 42,24). Drugim riječima, biranje života u grijehu donosi otuđenost od Boga: “Nego su opačine vaše jaz otvorile između vas i Boga vašega.” (Izaija 59,2) Prema tome, grijeh je ozbiljna prepreka u odnosu između Boga i ljudskog roda.

Izaija 55, posebno redak 7, ide u istom smjeru: “Neka bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje.” Ovdje “ostaviti” znači “odreći se, napustiti”. Dakle, ne uključuje misao o spašavanju ljudskog bića u (ili s) njegovim grijesima, već od njegovih grijeha. Važno je zapaziti blizak odnos između riječi “put” (u hebrejskoj Bibliji označava “život”) i “naum”.

Prvi dio 7. retka pomaže nam da shvatimo put kojim moramo poći da bi nam Bog darovao obnovljeni život. Kad odbacimo život u grijehu, možemo se vratiti Gospodnjem putu. Upravo na putu prema Gospodinu grešnik ostavlja svoje putove i postaje, korak po korak, nova osoba koja na taj način stječe novi život:

- A. “Nek’ se vrati Gospodu,
- B. koji će mu se smilovati,
  - A’. k Bogu našem,
  - B’. jer je velikodušan u praštanju.”

TREĆI DIO: Primjena

1. “Poslušaj” i “čuj” oblici su imperativa kojim Biblija često izražava Božji savjet upućen Njegovom narodu preko svojih glasnika. Na primjer, u Ponovljenom zakonu 4,1 čitamo: “A sada, Izraele, poslušaj zakone i uredbe kojima vas učim, da biste ih vršili i tako poživjeli te unišili i zaposjeli zemlju koju vam daje Jahve, Bog otaca vaših.” Kakvo je bilo vaše iskustvo sa slušanjem Božje riječi?

2. Razmišljajte o sljedećem odlomku koji govori o Božjoj ljubavi: “Zar možete vjerovati da bi Gospodin nemilosrdno odbio ikojeg grešnika koji čezne da Mu se vrati, koji čezne da odbaci svoje grijeha i pokajnički padne pred Njegove noge? Odbacite takve misli! Ništa ne može više naškoditi vašoj duši od gajenja takvih shvaćanja o vašemu nebeskom Ocu. On mrzi grijeh, ali ljubi grešnika, i zato je dao sebe u Osobi Krista da mogu biti spašeni svi koji žele, i uživati vječno blaženstvo u kraljevstvu slave. Koje su se snažnije i nježnije riječi mogle pronaći od onih koje je On izabrao da bi izrazio svoju ljubav prema nama? On izjavljuje: ‘Može li žena zaboravit’ svoje dojenče, ne imat’ sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću.’” (Izaija 49,15)

(Ellen G. White, *Put Kristu*, str. 56; u izvorniku 54) Kako ste doživjeli Božju ljubav u svojem životu?

3. Zamolite učenike u razredu da govore o svojem iskustvu “traženja Jahve”.

Čežnja naroda

Središte proučavanja: Izaija 60

PRVI DIO: Opći pregled

U proročkim spisima božansko otkrivenje ne odnosi se samo na prorokovo vrijeme, već i na vrijeme koje nadilazi neposredni okvir u kojem je objavljeno. Ispunjenje proročke objave često je vremenski udaljeno od službe proroka. U 60. poglavlju Knjige proroka Izaije poruka je dana u okviru budućeg povratka Jude iz babilonskog sužanjstva. Međutim, poruka ima i buduću primjenu na slavni događaj obnove otkupljenika na svršetku vremena.

U Izaiji 60 nalazi se jedna od najoptimističnijih poruka knjige. Ova pouka istražuje prve retke ovog poglavlja i pojedine retke iz 61. poglavlja.

U ovoj pouci istražuju se sljedeće tri teme: 1) “Ustani, zasini”; 2) Svjetlost grada i 3) Pomazanik.

DRUGI DIO: Komentar

“Ustani, zasini”

Prva rečenica ovog poglavlja sadrži dva glagola ženskog roda u imperativu: “Ustani, zasini.” Rečenica pokazuje da se radi o Jeruzalemu i njegovoj budućoj obnovi. U prethodnom poglavlju postoje određene poveznice s glagolom “ustani”, ali tamo se on koristi u kaotičnom opisu Judinog pada.

U Izaiji 60 izraz je povezan s pozitivnim elementom: ustani, zasini. Ovaj spoj riječi početna je točka s koje možemo protumačiti određene Izaijine aluzije na Aronovo blagoslivljanje u Brojevima 6,24-26: “Neka te blagoslovi Jahve i neka te čuva! Neka te Jahve licem svojim obasja, milostiv ti bude! Neka pogled svoj Jahve svrati na te i mir ti donese!” Vjerojatno je ova molitva utjecala na Izaiju 60, posebno rečenica: “Neka te Jahve licem svojim obasja.”

Veza između Aronovog blagoslivljanja u Brojevima 6,24-26 i Izaije 60 počiva na upotrebi istog hebrejskog glagolskog korijena *ʾwr* (“svijetliti”) u oba teksta. Čini se da Izaija na otkupljeni Jeruzalem primjenjuje

blagoslov iz Petoknjižja, koji se spominje u vezi sa sjajem Božjeg lica. Prema gledištu Luisa A. Schökela, sjaj lica izražava naklonost (*The Sacred Books: Leviticus, Numbers and Deuteronomy*, sv. 2, str. 147).

Prema tome, Izaija tješi Jeruzalem slikom sjaja, ali Jeruzalem nema svoj sjaj. To je nešto što mora primiti iz vanjskog izvora. Izaija dobro opisuje ovaj dobiveni sjaj: “Jer svjetlost tvoja dolazi.” (Izaija 60,1 — Varaždinska Biblija) Stoga će to slavno iskustvo otkupljenog Jeruzalema biti izraz božanske milosti.

Rečenica: “Ustani, zasjaj, jer svjetlost tvoja dolazi i nad tobom sviće slava Gospodnja” pokazuje jasan paralelizam povezan veznikom “i”. Svjetlost koja dolazi Gospodnja je slava, i Njegova je slava donijela sjaj Jeruzalemu.

Svjetlost grada

Osim utjecaja čuvenog Aronovog blagoslova, pojam svjetlosti ili sjaja, karakterističan za Mojsijeve susrete s Jahvom, također utječe na Izaiju u ovom poglavlju.

Na primjer, u Izlasku stoji da Mojsije “nije ni znao da iz njegova lica, zbog razgovora s Jahvom, izbija svjetlost.” (Izlazak 34,29)

Motiv sjaja također je prisutan kada Bog vodi Izraelce u pustinji: “Jahve je išao pred njima, danju u stupu od oblaka, da im put pokazuje, a noću u stupu od ognja, da im svijetli.” (Izlazak 13,21)

U Izaiji 60,2 pojavljuje se još jedna zanimljiva paralela s ovim motivom svjetlosti u Izlasku i pomaže nam da shvatimo sliku o sjaju Jeruzalema: “A zemlju, evo, tmina pokriva, i mrklina narode! A tebe obasjava Jahve, i Slava se njegova javlja nad tobom.”

Iz konteksta je jasno da je “Zemlja” paralela “narodima”, dok je “Jahve” paralela “Slavi njegovoj” u drugom dijelu rečenice. Izrazi “Jahve” i “Slava njegova” koriste se naizmjenično.

Poruka je jasna: Bog obećava Jeruzalemu sjajnu budućnost. Iako lica Božjeg naroda pokazuju tragove borbi iz prošlosti (Izaija 60,15), “okončat će se dani tvoje žalosti” (Izaija 60,20) zato što će se pokazati Slava Jahvina. Izaija to opisuje veličanstvenim riječima: “Neće ti više sunce biti svjetlost danju, nit’ će ti svijetlit mjesečina, nego će Jahve biti tvoje vječno svjetlo, i tvoj će Bog biti tvoj sjaj.” (Izaija 60,19)

Ovo novo iskustvo donosi i krajnji napredak: “Ti ćeš sisati mlijeko naroda, sisat ćeš grudi kraljeva.” (Izaija 60,16) Ovo novo razdoblje blagostanja uključuje novi poredak u “gradu”. “Za glavaru tvoga postavit ću Mir, Pravdu za vladara.” (Izaija 60,17) Druge odlike slavnog Jeruzalema još su radost, transcendentnost i spasenje (usporedi Izaija 60,5.9.18):

sve one potječu od Jahve. Noć je nestala za napušteni grad. Svanuo je novi dan i “nazvat će te Gradom Jahvinim, Sionom Sveca Izraelova” (Izaija 60,14),

U vezi s tim, Ellen G. White piše: “I tada će oni koji su otkupljeni od ljudi primiti svoju obećanu baštinu. I tako će se Božja namjera s Izraelom potpuno ispuniti. Ono što Bog želi učiniti, ljudi ne mogu spriječiti. Čak tijekom djelovanja sila zla, Božja namjera je ustrajno išla naprijed, prema svome ostvarenju. Tako je bilo s domom Izraelovim tijekom cijele povijesti podijeljenog kraljevstva; tako je i s duhovnim Izraelom danas.” (*Proroci i kraljevi*, str. 458; u izvorniku 720)

Pomazanik

Cijelo 61. poglavlje govori o Mesiji koji donosi otkupljenje i pravdu svojem narodu. Poglavlje se može podijeliti na tri dijela: 1) proročanstvo o Mesiji koji dolazi i Njegovom poslanju (redci 1-3), 2) utjecaj ili rezultat Mesijinog poslanja (redci 4-9) i 3) uzvišeni hvalospjev Bogu (redci 10.11).

U Bibliji se ponavlja tema o pomazaniku. “Pomazati” znači “odrediti pojedinca i izdvojiti ga za neku posebnu službu ili poslanje”. Na primjer, Mojsije je pomazao Arona za velikog svećenika (Izlazak 40,13). Samuel je pomazao Šaula i Davida za izraelske kraljeve (1. Samuelova 10,1; 16,13).

Bog Otac pomazao je Krista po Duhu Svetom (Psalam 45,7; Djela 10,38) (vidi: Nichol, *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, sv. 4, str. 317). Isus tumači da je On Pomazanik iz Izaije 61,1.2. Pročitavši ovaj ulomak, On govori svojim slušateljima: “Danas se ovo Pismo, koje ste čuli svojim ušima, ispunilo.” (Luka 4,21)

Pišući o tom poglavlju, Ellen G. White ustvrđuje: “Šezdeset prvo Izaijino poglavlje svjedoči da je Krist trebao raditi baš taj rad koji je radio.” (*Isusov život*, str. 375; u izvorniku 458)

U drugom dijelu knjige Ellen G. White otkriva određene pojedinosti o Isusovoj primjeni ulomka u Izaiji 61 dok je propovijedao u Nazaretu: “Kad je Isus u sinagogi čitao proročanstvo, nije pročitao konačni opis Mesijina rada. Pročitavši riječi: ‘Da navijestim godinu milosti Jahvine’, izostavio je rečenicu ‘i dan odmazde Boga našega’ (Izaija 61,2). To je bilo isto toliko istinito kao što je bio prvi dio proročanstva; svojom šutnjom Isus nije porekao istinu. Međutim, na ovom posljednjem izrazu Njegovi slušatelji rado su se zadržavali želeći da se ispuni. Objavljivali su sudove protiv neznabožaca ne shvaćajući da je njihova krivnja bila čak veća nego drugih. Njima je najhitnije bila potrebna milost koju su oni tako spremno uskraćivali neznabošcima. Tog dana u sinagogi, kad je Isus stajao među njima, imali su priliku prihvatiti poziv Neba. On koji ‘uživa

u pomilovanju' (Mihej 7,18) rado bi ih spasio od uništenja koje su prizivali njihovi grijesi." (*Isusov život*, str. 183; u izvorniku 240,241)

TREĆI DIO: Primjena

1. Bog nas želi proslaviti u svojem Sinu i obnoviti naš položaj kao djece Njegovog kraljevstva. Kada se vratimo na taj položaj, On želi da odražavamo Njegov karakter. Narodi i ljudi trebaju vidjeti Božju slavu u Njegovom narodu.

Mi smo pozvani odražavati Gospodnju slavu. Mi sami nismo svjetlo. Mi samo možemo odsjajivati Gospodnje svjetlo. Što Isusove riječi: "Vi ste svjetlo svijetu" (Matej 5,14) znače za vas? Na koje načine mi odsjajujemo Njegovo svjetlo?

2. Pročitajte Luka 4,18.19: "Na meni je Duh Gospodnji, jer me pomazao. Poslao me da donesem Radosnu vijest siromasima, da navijestim oslobođenje zarobljenicima i vraćanje vida slijepcima, da oslobodim potlačene, da proglasim godinu milosti Gospodnje." Koja načela o širenju Evandjelja možemo izvući iz ovih redaka?

Novorođenje planeta Zemlje

Središte proučavanja: Izaija 65; 66

PRVI DIO: Opći pregled

Od 63. poglavlja Knjige proroka Izaije pa do kraja knjige opisuje se slavna budućnost koja očekuje Božji narod, usprkos činjenici da tako često krši Savez.

Kao što ćemo vidjeti, ljudi izvan granica Jeruzalema pripadnici su Božjeg naroda na svršetku. Na kraju knjige javlja se druga važna tema o Bogu kao Stvoritelju i Obnovitelju. Iako su novo nebo i nova zemlja obećani narodu koji se vraća iz babilonskog sužanjstva, ovo obećanje ima i eshatološko ispunjenje na svršetku vremena.

U ovoj pouci proučavamo sljedeće tri glavne teme: 1) Vođa i Spasitelj, 2) Gospodnji otkupljeni narod i 3) Bog kao Obnovitelj.

DRUGI DIO: Komentar

Vođa i Spasitelj

Ulomkom u Izaiji 63 počinje novi dio knjige. Ovdje se prikazuje hrabri ratnik “što u silini snage svoje korača” i koji je “uzmožan spasiti” (Izaija 63,1 — Varaždinska Biblija). Njegova je odjeća poprskana krvlju (Izaija 63,3). “I on im posta Spasitelj.” (Izaija 63,8) Slična slika pojavljuje se u Otkrivenju: “Obučen je u ogrtač umočen u krv, a njegovo ime glasi: Riječ Božja.” (Otkrivenje 19,13)

Poglavlje sadrži i druge Spasiteljeve osobine: On je Vođa koji usmjerava svoj narod kao u Mojsijevo vrijeme (Izaija 63,12.13); na kraju poglavlja zabilježena je tvrdnja: “Jer Otac si naš! Abraham nas ne poznaje, i ne spominje nas se Izrael; Jahve, ti si naš Otac, Otkupitelj naš — ime ti je oduvijek.” (Izaija 63,16)

Sljedeće poglavlje (Izaija 64) podsjeća nas da je Bog učinio strašne stvari koje Njegov narod nije očekivao (Izaija 64,3). U njemu se ponovno tvrdi: “Naš si otac, o Jahve.” (Izaija 64,7)

Zatim u Izaiji 65 pisac spominje još jednu stranu Božjeg karaktera. On se otkriva u prvoj osobi. On izjavljuje: “Potražiše me ... nadoše me.” (Izaija 65,1) U skladu s prethodnom izjavom, Izaija prikazuje Jahvu kao

pristupačnog Boga. “Rekoh: ‘Evo me! Evo me! Svagda sam pružao ruku.’” (Izaija 65,1.2)

U ovom je poglavlju prikazana još jedna značajna Božja osobina. On donosi sud i naknadu Zemlji. “Neću ušutjet dok im ne platim, dok im ne platim u njedra, za bezakonja vaša i vaših otaca, sve zajedno — govori Jahve.” (Izaija 65,6.7) Onima koji “su Jahvu ostavili” (Izaija 65,11), On kaže: “Za mač sam vas odredio” (Izaija 65,12), i: “Tako te ubio Jahve” (Izaija 65,15).

Slične misli o Bogu iznose se i u 66. poglavlju Knjige proroka Izaije. Bog je prikazan kao vrhovni Vladar svemira. On kaže: “Nebesa su moje prijestolje, a zemlja podnožje nogama!” (Izaija 66,1) Ova slika javlja se i u viđenju u Izaiji 6,1-3: “Vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju.”

Zatim Njegov glas dopire iz Hrama: “Glas je to Jahve koji uzvraća svojim neprijateljima.” (Izaija 66,6; usporedi Izaija 65,6) Ovaj opis nagovještava konačno uništenje Božjih neprijatelja — onih koji “izabraše svoje putove” i čijoj se duši “mile gnusobe njihove” (Izaija 66,3).

U Izaiji 66,15.16 iznose se jasne pojedinosti o konačnom uništenju: “Jer, evo, dolazi Jahve s ognjem — bojna su mu kola poput vihora — da u jarosti gnjev svoj iskali i prijetnje svoje u ognju žarkome. Da, sudit će Jahve ognjem i mačem svakom smrtniku: pobijenih Jahvinih mnoštvo će biti.”

Čini se da ovaj tekst upućuje na uništenje, na konačno razaranje — posljednje Gospodnje djelo u pravednoj i poštenoj osveti protiv Njegovih neprijatelja. Izaija završava svoju knjigu ukazujući na potpuni poraz Gospodnjih neprijatelja koji su se pobunili protiv Njega. Kraj je došao; pobjeda je potpuna: “Izlazeći, gledat ću trupla ljudi koji se od mene odmetnuše: crv njihov neće umrijeti, i njihov se oganj neće ugasiti — bit će na gadost svim ljudima.” (Izaija 66,24)

Gospodnji otkupljeni narod

Izaija 63 otkriva da veliki dan Gospodnji, dan izvršenja Njegovog suda, ima dvije glavne primjene: “Jer dan osvete bijaše mi u srcu, došla je godina mojeg otkupljenja.” (Izaija 63,4) S jedne strane, za Njegov narod dan suda bit će dan otkupljenja; ali s druge strane, sud će biti dan osvete za one koji su se pobunili protiv Gospodina.

Prema tome, proučit ćemo određene osobine koje ovo poglavlje iznosi o otkupljenicima. To je Njegov narod kroz sva vremena. Među njima se nalaze ljudi iz Abrahamova vremena (Izaija 63,7-19). “Jer Otac si naš! Abraham nas ne poznaje, i ne spominje nas se Izrael; Jahve, ti

si naš Otac, Otkupitelj naš — ime ti je oduvijek.” (Izaija 63,16) Upućivanje na Abrahama može značiti duhovne, kao i prave Abrahamove potomke.

Nažalost, Božji narod prekršio je Savez. On nastavlja činiti grijeh dugo vremena. Izaija kaže: “I opačine naše k'o vjetar nas odnose.” (Izaija 64,5) Sličan opis Božjeg naroda nalazimo u posljednjim poglavljima Knjige proroka Izaije. Oni su “narod odmetnički, koji hodi putem zlim, za mislima svojim” (Izaija 65,2). Oni su narod “koji me bez prestanka u lice srdi”, ljudi koji su “činili što je zlo u očima mojim, izabirali što mi nije po volji” (Izaija 65,3.12). Ova se tema ponavlja u 66. poglavlju: “Kao što oni izabraše svoje putove i duši im se mile gnusobe njihove ... nego su činili što je zlo u očima mojim, izabrali ono što mi nije po volji.” (Izaija 66,3.4)

Međutim, Gospodin gleda na svoj narod sa suosjećanjem: “Ovako veli Gospod: ‘Kao što se kaže o grozdu, kad se u njemu nađe soka: Ne kvari ga; jer je blagoslov u njemu! tako ću učiniti zbog sluga svojih, da ne uništim sve.’” (Izaija 65,8 — Šarić)

Niphal, oblik glagola *mš'* (preveden kao “nađe se”), sadrži teološke implikacije vrijedne našeg razmatranja. Božji sluge (sok u grozdu) samo što nisu uništeni, ali Božja milost ih “nalazi”. Neće ih sačuvati njihova vrijednost ili vjernost, već Božja milost.

Sljedeći redak naglašava istu misao. Jahve kaže: “Izvest ću iz Jakova potomstvo, a iz Jude baštinika gora svojih.” (Izaija 65,9)

Glagol “izvesti” izražen je u prijelaznom obliku; prema tome, Bog i dalje održava obećanje čuvajući naraštaj koji se javlja iz Jakovljevih baštinika. Kontinuitet obećanja osiguran je ne zbog Jakovljeve ili Judine vjernosti, već Božje vjernosti. Da ponovimo, ona se ispunjavaju zahvaljujući Božjoj milosti i vjernosti, a ne zbog djela Njegovog naroda.

Zanimljivo je zapaziti da je Jakovljevo potomstvo, ili sluge, u suprotnosti s onima “koji ste Jahvu ostavili” (Izaija 65,11): “Evo, sluge će se moje radovati od sreće u srcu, a vi ćete vikati od boli u srcu i kukati duše slomljene!” (Izaija 65,14)

Jakovljevo potomstvo ostat će dovijeka. “Jer kao što će nova nebesa i zemlja nova, koju ću stvoriti, trajati preda mnom — riječ je Jahvina — tako će vam ime i potomstvo trajati.” (Izaija 66,22) Izaija koristi istu riječ, *zera'* (“naraštaj”, “potomstvo”), u Izaiji 65,9; 66,22.

Međutim, pripadnici svih naroda mogu se pridružiti tim slugama ili Jakovljevom potomstvu: “I oni će naviještati Slavu moju narodima.” (Izaija 66,19) Udruženi s djecom Izraelovom, oni će donijeti “prinose u čistim posudama u Domu Jahvinu” (Izaija 66,20); “Uzet ću [Jahve] sebi između njih svećenike, levite” (Izaija 66,21). Ovo je objava o novoj dimenziji Božjega izabranog naroda koji obuhvaća ljude širom svijeta.

Bog kao Obnovitelj

Bog kao Stvoritelj važna je tema u Knjizi proroka Izaije. Tema je naglašena posebno u Izaiji 40: “Jahve je Bog vječni, krajeva zemaljskih stvoritelj” (Izaija 40,28), kao i u posljednjem dijelu knjige. Izaija prikazuje Boga kao Stvoritelja i Obnovitelja da bi istaknuo misao o Bogu Otkupitelju. Bog nije jednostavno stvorio ovaj svijet i ljudska bića, a zatim ih zaboravio. On je stvorio ovaj svemir i ljudski rod, ali On je i Održavatelj i, iznad svega, Otkupitelj svojih stvorenja.

To je razlog zašto Gospodin kaže: “Kao što mati tješi sina, tako ću i ja vas utješiti — utješit ćete se u Jeruzalemu.” (Izaija 66,13)

Međutim, Izraelci, Božji narod, jednog dana prognani su iz svoje zemlje i odvedeni u babilonsko sužanjstvo. Razdvojeni su od svojih voljenih, njihov Hram je uništen i oduzeto im je sve što su posjedovali, ali Bog je i dalje s njima.

Živeći u Babilonu, neki Izraelci gube nadu da će se ikada vratiti u Jeruzalem. Misle da ih je Bog zaboravio zauvijek zbog njihovih grijeha (vidi molitvu u Danielu 9). Međutim, Bog im govori preko proroka Izaije: “Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju. Prijašnje se više neće spominjati, niti će vam na um dolaziti. Veselite se i do vijeka kličite zbog onoga što ja stvaram.” (Izaija 65,17.18)

Ako razmotrimo obećanje upućeno Gospodnjem narodu u Izaijino vrijeme, vidimo da se radi o obećanju narodu koji će otići u izgnanstvo. A Bog im unaprijed govori: Određeni broj godina vidjet ćete u izgnanstvu samo babilonsku atmosferu, njegova nebesa i zemlju, ali ja ću stvoriti nešto novo za vas: “Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju.” (Izaija 65,17)

To je jezik Postanka 1. Čak je upotrijebljen i isti glagol *bara'* (“stvoriti”). Ipak, postoji jedna zanimljiva razlika. U Postanku 1 glagol *bara'* u prošlom je vremenu, pa prijevod glasi: “Stvori Bog.” Radnja je završena. Međutim, u Knjizi proroka Izaije hebrejski glagol *bara'* nalazi se u participiju, što znači da je riječ o radnji koja traje ili se ponavlja. Drugim riječima, iako će vaša nebesa i zemlja iz Jeruzalema biti izgubljeni, ja stvaram *nova nebesa i novu zemlju* za vas. Novi Jeruzalem podići će se iz ruševina. Vi ćete se vratiti i doživjet ćete divno iskustvo: “Prijašnje se više neće spominjati, niti će vam na um dolaziti.” (Izaija 65,17)

Ne možemo zanemariti eshatološku dimenziju ove proročke objave. Daljnje ispunjenje povezano je s “novim nebom” i “novom Zemljom” iz Otkrivenja 21. Adam i Eva izgubili su svoje nebo i Zemlju, kao što se poslije dogodilo Izraelu. Međutim, Bog, Stvoritelj, obećao je da će ponovno stvoriti divan svijet.

TREĆI DIO: Primjena

1. U 66. poglavlju Knjige proroka Izaije, Gospodin govori: “Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju Slavu!” (Izaija 66,18) Jasno je da će Njegovi vjernici doći i iz drugih naroda osim izraelskog.

Kako razumijete sljedeću misao u Izaiji 19,25: “U onaj će dan Izrael, treći s Egiptom i Asirijom, biti blagoslovljen usred zemlje. Jahve nad Vojskama blagoslovit će ga: Nek’ je blagoslovljen, reći će, moj narod egipatski, djelo mojih ruku Asirija i baština moja Izrael.” (Izaija 19,24.25)

2. Kako zamišljate novo nebo i novu Zemlju koje će Bog stvoriti za nas na svršetku vremena? Pročitajte Otkrivenje 21,1.2; 22,1-5.

Riječi stvaraju slike, predodžbe, prizvuke. Snažne, profinjene, vješto skovane riječi proizvode moćne, dojmljive slike i glasne, reske prizvuke. To, naravno, objašnjava zašto nam Izaijine riječi tako gromko i jasno progovaraju čak i nakon dvije tisuće i sedamsto godina.

U svojoj pjesmi o Sluzi koji strada, Izaija donosi sliku Mesije u finijoj razlučivosti nego bilo gdje drugdje u Starom zavjetu. Samo taj odlomak dovoljan je da opravda njegov nadimak “proroka evanđelista”.

Izaijino proročanstvo o Kiru, kojega oslovljava po imenu stotinu pedeset godina prije nego što je taj perzijski kralj osvojio Babilon, toliko je zapanjujuće precizno!

Izaijina nadahnuta knjiga vrijedno je književno sredstvo za prenošenje božanskih misli koje su toliko uzvišenije od ljudskih koliko je nebo više od zemlje.

U nastojanju da očuva identitet svojeg naroda izvođenjem ostatka iz stanja beznađa i njegovim usidranjem u stvarnosti, Izaija je pozivao ljude da promatraju svojeg Boga, Sveca Izraelova, Stvoritelja Neba i Zemlje, koji ih je poznao po imenu i koji je obećao da će ih izbaviti iz ognja, ali samo ako budu poslušni.

